

Etičnost u prikazu djece medijski eksponiranih osoba na portalima Story.hr i Gloria.hr

Beluhan, Nika

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:268153>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

Nika Beluhan

**ETIČNOST U PRIKAZU DJECE MEDIJSKI EKSPONIRANIH
OSOBA NA PORTALIMA STORY.HR I GLORIA.HR**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2023.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

ETIČNOST U PRIKAZU DJECE MEDIJSKI EKSPONIRANIH
OSOBA NA PORTALIMA STORY.HR I GLORIA.HR

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: doc. dr. sc. Dunja Majstorović Jedovnicki

Studentica: Nika Beluhan

Zagreb,
rujan 2023.

Izjava o autorstvu

Izjavljujem da sam diplomski rad „Etičnost u prikazu djece medijski eksponiranih osoba na portalima Story.hr i Gloria.hr” koji sam predala na ocjenu mentorici doc. dr. sc. Dunji Majstorović Jedovnicki, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Nika Beluhan

Zahvala

Veliko hvala mojoj dragoj mentorici, doc. dr. sc. Dunji Majstorović Jedovnicki, koja me vodila kroz izradu mog diplomskog rada i bez čije pomoći ovog rada ne bi ni bilo. Hvala Vam na odvojenom vremenu i trudu, na razumijevanju i na svakom korisnom savjetu i komentaru.

Danas ovo ne bih pisala da nije bilo mojih najbližih, koji su mi bili najveća potpora tijekom školovanja i studiranja. Ne postoje te riječi kojima bih mogla izraziti svoju zahvalnost, ali pokušat ću. Najveće hvala mojoj mami Ines, koja nikada nije prestala vjerovati u mene i koja mi je u svemu bila bezuvjetna podrška. Bez tebe danas ne bih bila ovdje gdje jesam i zato ovaj rad najviše posvećujem tebi. Hvala i mom tati Draženu, koji mi je dao vjetar u leđa i potaknuo me da postanem svoj čovjek i završim fakultet. Nadam se da ste oboje ponosni na mene.

Neizmjerne hvala mojim bakama i djedovima. Mojoj baki Lidi i mom djedu Željku, koji su mi bili možda i najveća potpora i koji su zadnjih godinu dana brinuli o mom diplomskom radu više i od mene same – ovaj rad je moj koliko i vaš. Hvala vam na svakom „držanju figa“ prije ispita i prezentacija, na svakoj kuni kojom ste mi pomogli i na svakoj riječi ohrabrenja koju ste mi ikada uputili. Mojoj baki Štefi i mom pokojnom djedu Štefu – baki što me uvijek dočekala s toplim obrokom kada bih došla umorna s predavanja i djedu koji se uvijek brinuo da na vrijeme stignem na vlak i da ne propustim nijedno predavanje. Od srca vam hvala.

Još je nekoliko osoba bez kojih ova zahvala ne bi bila potpuna i kojima ne mogu dovoljno zahvaliti – mojoj teti Nataliji, koja mi je tijekom odrastanja bila bezrezervna potpora u svemu. Mom bratu Ivanu, uz kojega je bilo lakše odrastati. Mom dečku Karlu, koji je bio moj kolega na faksu i koji je sa mnom prošao kroz sve – od proslave zadnjeg ispita do stresa na poslu i oko diplomskog rada. Hvala ti na svakoj riječi podrške i na svakom savjetu. Mojim najboljim prijateljicama Lauri i Mariji, koje su uz mene već dugi niz godina i bez kojih ne bih bila osoba kakva sam danas. Hvala vam svima!

I za kraj, hvala meni što nikada nisam odustajala od sebe i svojih snova. Ovo je za malu Niku, koja možda još uvijek nije pronašla svoje mjesto u ovom velikom svijetu, ali je na pravom putu da ga pronađe. Moje je školovanje možda gotovo, ali ono što ostaje jedno je nezaboravno iskustvo kojim sam pokazala svima, a najviše sebi, da mogu ostvariti baš sve što poželim, samo ako se malo potrudim.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Novinarstvo i etika	3
2.1. Definicija etike	3
2.2. Kodeks časti hrvatskih novinara	4
3. Pravni okvir zaštite djece u medijima	5
3.1. Konvencija o pravima djeteta	6
3.2. Etičke smjernice za izvještavanje o djeci	6
3.3. Savjeti pravobraniteljice	7
4. Pregled istraživanja – zaštita privatnosti djece u medijskom izvještavanju	9
5. Djeca poznatih u medijima	12
5.1. Sharenting	13
5.2. Dosadašnja istraživanja – kako mediji izvještavaju o djeci poznatih	14
5.3. Djeca poznatih i njihovo pravo na privatnost	15
6. Analiza medijskih sadržaja na portalima Story.hr i Gloria.hr	16
6.1. Kontekst odabira portala Story.hr i Gloria.hr	16
6.2. Metoda istraživanja	17
7. Rezultati istraživanja	19
8. Rasprava	29
9. Zaključak	31
10. Literatura	33
11. Prilozi	36
Sažetak	41
Summary	42

Popis ilustracija

Tablica 1 Na koji se način izvještava o djetetu?.....	19
Tablica 2 Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?	20
Tablica 3 Je li zaštićena privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji?	20
Tablica 4 Je li zaštićena privatnost djeteta na fotografijama u sklopu teksta?.....	21
Tablica 5 Je li dijete glavni akter u tekstu?.....	21
Tablica 6 Spominje li se dijete u naslovu teksta?.....	22
Tablica 7 Je li riječ o djetetu domaće ili strane poznate osobe?.....	23
Tablica 8 Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?	24
Tablica 9 Je li zaštićena privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji?	24
Tablica 10 Je li zaštićena privatnost djeteta na fotografijama u sklopu teksta?.....	25
Tablica 11 Spominje li se dijete u naslovu teksta?	25
Tablica 12 Spominje li se djetetovo ime u tekstu?	26
Tablica 13 Je li autor teksta potpisan imenom i prezimenom?	26
Tablica 14 Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?	27
Tablica 15 Spominje li se dijete u naslovu teksta?.....	28
Tablica 16 Je li riječ o djetetu domaće ili strane poznate osobe?.....	28

1. Uvod

Djeca su vrlo česta tema medijskog izvještavanja, a članke u kojima su djeca glavni akteri danas možemo pronaći svugdje – u dnevnim novinama, na *online* portalima, u *lifestyle* časopisima. Iako su djeca najranjivija skupina i treba obratiti posebnu pažnju kada se o njima izvještava, poštujući pritom razne propise i regulacije, počevši od Kodeksa časti hrvatskih novinara pa sve do Konvencije o pravima djeteta i ostalih smjernica za etičko izvještavanje o djeci, brojna do sad provedena istraživanja pokazala su da se novinari sve češće ne drže tih pravila i krše dječja prava. Mnogi od njih vode se profitom pa o djeci pišu na senzacionalistički način, pišući „klikabilne“ naslove i prikazujući djecu na naslovnim fotografijama, često otkrivajući njihov identitet, bilo na fotografijama ili na način da napišu djetetovo ime ili otkriju neku drugu informaciju po kojoj se vrlo lako može prepoznati o kojem je djetetu riječ.

To je posebno slučaj kada su u pitanju djeca medijski eksponiranih osoba. Budući da su poznate osobe u centru pažnje javnosti i o njima se puno piše, i njihova djeca često postanu predmet interesa novinara i javnosti. Na mnogim *lifestyle* portalima možemo primijetiti porast članaka u kojima su glavni akteri – ili se samo spominju – upravo djeca poznatih osoba, a na domaćoj medijskoj sceni dva portala prednjače u tome. Riječ je o portalima Story.hr i Gloria.hr, koji su najčitaniji *lifestyle* portali s posebnim naglaskom na *celebrity* vijesti. Svakoga dana, ovi portali objave po nekoliko članaka u kojima spominju djecu poznatih, a s novinarskog i etičkog stajališta nužno je zapitati se – štite li pritom prava te djece ili ih krše? Upravo zbog toga, tema ovog rada je „Etičnost u prikazu djece medijski eksponiranih osoba na portalima Story.hr i Gloria.hr“. S obzirom na to da u Hrvatskoj i šire postoje brojna istraživanja o zaštiti privatnosti djece u medijima, no vrlo je malo istraživanja na temu medijskog izvještavanja o djeci poznatih osoba, ovim se radom nastoji dati doprinos tom kontekstu.

Cilj ovog rada, stoga, je ispitati kako portali Story.hr i Gloria.hr izvještavaju o djeci medijski eksponiranih osoba, a kreće se od pretpostavke da, kada su u pitanju djeca poznatih, novinari ovih portala u velikoj mjeri ne štite pravo djece na privatnost (otkrivaju njihov identitet u vidu imena i prezimena, objavljuju njihove fotografije bez da sakriju njihova lica i slično). Analizirani su tekstovi u kojima se spominju djeca poznatih, objavljeni na portalima Story.hr i Gloria.hr u razdoblju od dva mjeseca, od 1. ožujka 2023. do 30. travnja 2023. godine, a korištena je metoda analize sadržaja. Ukupno je analizirano 238 članaka – njih 156 s portala Story.hr i 82 s portala Gloria.hr.

Rad se sastoji od teorijskog i istraživačkog dijela te ima ukupno devet poglavlja. U prvom, uvodnom poglavlju, riječ je o temi rada i cilju istraživanja, kao i o strukturi cjelokupnog rada. Drugo se poglavlje odnosi na definiciju pojma etike, a etiku se dovodi u vezu i s novinarstvom i spominje se Kodeks časti hrvatskih novinara. U trećem će poglavlju biti riječ o pravnom okviru zaštite djece u medijima, u sklopu čega će spomenuti i Konvenciju o pravima djeteta, etičke smjernice za izvještavanje o djeci te savjete pravobraniteljice za izvještavanje o djeci. U četvrtom će poglavlju dati pregled dosadašnjih istraživanja koja su provedena na temu djece u medijima i zaštite njihove privatnosti, a u petom će se poglavlju osvrnuti i na djecu poznatih osoba u medijima, njihovo pravo na privatnost, pojam *sharentinga* i pregled istraživanja koja su provedena na temu djece poznatih osoba u medijima. Šesto poglavlje označava kraj teorijskog dijela i sadrži istraživačka pitanja te pitanja iz matrice, a u njemu će objasniti i kontekst odabira portala Story.hr i Gloria.hr te koja je metoda istraživanja odabrana. Zatim slijedi istraživački dio, koji za cilj ima ispitati kako portali Story.hr i Gloria.hr izvještavaju o djeci poznatih, medijski eksponiranih osoba – u sedmom poglavlju predstaviti će rezultate istraživanja, koji su prikazani u tablicama i tekstualno, a osmo poglavlje sadrži raspravu i zaključke o istraživanju. Deveto poglavlje donosi zaključak cjelokupnog rada.

2. Novinarstvo i etika

Kada govorimo o izvještavanju o djeci, ne možemo ne spomenuti novinarsku etiku na kojoj počiva cijela novinarska profesija, a koja je od velike važnosti kada se izvještava o maloljetnim osobama. Važno je da se novinari u svom poslu vode određenim etičkim načelima, kao što je istinito i nepristrano izvještavanje te poštivanje ljudskih prava i dostojanstva, i to ne samo prilikom izvještavanja o djeci, već neovisno o tome o čemu izvještavaju, a s obzirom na to da mediji danas uglavnom teže vijestima koje su „klikabilne“ i senzacionalističke, a koje će samim time povećati čitanost i privući publiku, postavlja se pitanje koliko novinari danas uopće drže do etike.

2.1. Definicija etike

Prije nego što definiramo pojam novinarske etike, valja odrediti što je uopće etika. Definicija je mnogo, no prema Ćorić i Jelavić, sama riječ *etika* vuče korijene iz grčke riječi *ethos* i znači *običaji* ili *ponašanje*, te se „bavi vrijednostima i pravilima koje pojedinac ili društvo kao cjelina smatra poželjnim (...) i pruža sustav pravila koja usmjeravaju ljude u odlučivanju što je ispravno ili neispravno u određenim situacijama“ (2009: 394). Prema Kunczik i Zipfel, etika je dio filozofije koji „pokušava opisati i objasniti moralne osjećaje i mjerila za dobro i pravedno djelovanje“ (2006: 104). Dakle, etika je ono čime se svi mi kao pojedinci vodimo kako bismo u konačnici donijeli dobru odluku i djelovali moralno.

Etika je prisutna u svakom aspektu naših života, a s obzirom na to, postoje i brojne grane etike – poslovna etika, medicinska etika, pravna etika, pa tako i novinarska etika. Kunczik i Zipfel ističu kako etika u novinarstvu „znači pitanje o novinarski ispravnom i dobrom“ (2006: 104), a novinari svoj posao rade na etički ispravan način tek onda kada postupaju u skladu s moralnim načelima svoje struke. Novinarsku etiku definirao je i Dennis McQuail, poznati teoretičar masovne komunikacije, a prema njemu, novinarska se etika može definirati prema nekoliko odrednica, a to su: „istinitost i točnost, nepristranost i poštenje, poštovanje osobnosti i privatnosti, neovisnost o pojedinim interesima, odgovornost prema društvu i društvenim dobrima, poštovanje zakona te moral, pristojnost i dobar ukus“ (1994: 126). Kada govorimo o etici u novinarstvu, važno je spomenuti i temeljna načela novinarskog izvještavanja, koje je definirao Malović. Prema njemu, postoji pet glavnih načela novinarskog izvještavanja, a to su „istinitost, poštenje, točnost, uravnoteženost i nepristranost“ (2005: 19). Kada je riječ o etičnosti

u izvještavanju hrvatskih novinara, oni su u svom poslu ponajprije dužni pridržavati se Kodeksa časti hrvatskih novinara.

2.2. Kodeks časti hrvatskih novinara

Hrvatski bi se novinari u svom radu, osim Ustava i zakona Republike Hrvatske, trebali pridržavati i Kodeksa časti hrvatskih novinara, koji je donijelo Hrvatsko novinarsko društvo. U Kodeksu tako stoji da je „obaveza novinara pridržavati se profesionalnih etičkih načela“, kao i da „novinar uvijek ima pravo i dužnost odbiti zadatak koji nije u skladu s profesionalnim etičkim standardima novinarskog posla“ (Hnd.hr, 2023). Osim toga, u Kodeksu časti hrvatskih novinara cijeli je jedan dio posvećen temeljnim ljudskim pravima i slobodama, pa tako u njemu stoji da „novinari u svom djelovanju poštuju, štite i promiču temeljna ljudska prava i slobode, a osobito načelo jednakosti svih građana“ te da „trebaju štiti čovjekovu intimu od senzacionalističkog i svakog drugog neopravdanog otkrivanja u javnosti“ (Hnd.hr, 2023). Sukladno s time, hrvatski su novinari obavezni poštovati pravo na privatnost svake osobe o kojoj izvještavaju, a „nedopustivo bez njihovog dopuštenja snimati osobe u okruženju u kojem se opravdano očekuje privatnost. Narušavanje nečije privatnosti mimo njegove volje i znanja dopušteno je samo ako je opravdano iznimnim javnim interesom“ (Hnd.hr, 2023).

Budući da je u ovom radu riječ o etičnosti u prikazivanju djece poznatih na portalima Story.hr i Gloria.hr, vrlo je važan sljedeći dio koji stoji u Kodeksu, a odnosi se na privatnost djece. U Kodeksu časti hrvatskih novinara piše da je „nedopustivo intervjuiranje ili fotografiranje djeteta kojim bi mogla biti ugrožena njegova dobrobit. Isto vrijedi i za bilo koji drugi postupak kojim se izravno ili neizravno otkriva identitet djeteta. Dobrobit djeteta nadređena je javnom interesu“ (Hnd.hr, 2023). Kada govorimo o identitetu djece i maloljetnika, posebno ako je riječ o djeci uključenoj u slučajeve seksualnog zlostavljanja ili bilo kojeg drugog oblika nasilja ili kaznenog djela, novinari ga ne smiju otkriti. „Medijski prilozi o takvim slučajevima ne smiju omogućiti identifikaciju djeteta ili maloljetnika. Identitet djeteta ili maloljetnika dopušteno je otkriti samo iznimno, kada je to u javnom interesu i ne ugrožava dobrobit djeteta ili maloljetnika, te uz pristanak roditelja ili skrbnika djeteta ili maloljetnika, ili kada to radi dobrobiti djeteta traže državna tijela“ (Hnd.hr, 2023).

3. Pravni okvir zaštite djece u medijima

Djeca su jedna od najranjivijih skupina u društvu, stoga novinari moraju obratiti posebnu pažnju prilikom izvještavanja o djeci. Osim što se moraju držati Kodeksa časti, poželjno je i da prate Etičke smjernice za izvještavanje o djeci UNICEF-a, a najvažnije od svega, moraju paziti na zaštitu privatnosti djece prilikom izvještavanja o njima. Privatnost djece u medijima štite Ustav Republike Hrvatske, ali i mnogi zakoni – prije svega tu je Zakon o medijima, Zakon o elektroničkim medijima, Zakon o HRT-u, Zakon o zaštiti osobnih podataka, Zakon o sudovima za mladež, Zakon o obveznim odnosima, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju te Zakon o kaznenom postupku, Prekršajni zakon i Kazneni zakon (Ivanuš, 2017: 76).

Ustav je najviši pravni akt u Republici Hrvatskoj, a jedno od temeljnih ljudskih prava koje on jamči je upravo pravo na privatnost. To možemo vidjeti u članku 35. u dijelu o Zaštiti ljudskih prava i sloboda gdje se ističe da se svakome „jamči štovanje i pravna zaštita njegova osobnog i obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti“ (Zakon.hr, 2023a). Nadalje, tu je Zakon o medijima, koji u članku 16. kaže da su mediji dužni „poštovati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast građana, a osobito djece, mladeži i obitelji bez obzira na spol i spolno opredjeljenje. Zabranjuje se objavljivanje informacija kojima se otkriva identitet djeteta, ukoliko se time ugrožava dobrobit djeteta“ (Zakon.hr, 2023b). Zakon o elektroničkim medijima te Zakon o HRT-u prava djece štite reguliranjem programskih sadržaja koji se objavljuju (Jelavić, 2009: 12), a u Zakonu o HRT-u posebno je istaknuto u članku 6. da je javni servis dužan „poštivati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast čovjeka i temeljna prava i slobode drugih, a osobito djece i mladih, kao starijih i nemoćnih osoba“ (Zakon.hr, 2023c).

Važno je spomenuti i Kazneni zakon, koji u članku 178. govori o povredi privatnosti djeteta. U članku stoji sljedeće: „Tko iznese ili pronese nešto iz osobnog ili obiteljskog života djeteta, protivno propisima objavi djetetovu fotografiju ili otkrije identitet djeteta, što je kod djeteta izazvalo uznemirenost, porugu vršnjaka ili drugih osoba ili je na drugi način ugrozilo dobrobit djeteta, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine“ (Zakon.hr, 2023d). Sljedeći dio odnosi se na medijske djelatnike, a u njemu stoji sljedeće: „Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine“ (Zakon.hr, 2023d).

3.1. Konvencija o pravima djeteta

Od međunarodnih dokumenata koja se tiču djece i njihovih prava, važno je spomenuti Ženevsku deklaraciju o pravima djeteta iz 1924. godine. Na njezinim temeljima nastala je UN-ova Deklaracija o pravima djeteta iz 1959. godine, a trideset godina kasnije, 1989. godine, usvojena je Konvencija o pravima djeteta. Međunarodni je to dokument Ujedinjenih naroda koji je na snagu stupio 1990. godine, kada ju je ratificiralo ukupno 196 država, a to je „prvi dokument u kojemu se djetetu pristupa kao subjektu s pravima, a ne samo kao osobi koja treba posebnu zaštitu“ (Unicef.org, 2023). U Konvenciji o pravima djeteta riječ je o „obvezama odraslih u odnosu prema djetetu kao i o obvezama brojnih društvenih čimbenika glede zaštite djeteta“ (Unicef.org, 2023), a ona sadrži ukupno 54 članka, koji se mogu razvrstati u one koji govore o pravima preživljavanja, razvojnim pravima, zaštitnim pravima, i pravima sudjelovanja.

Kako stoji u samoj Konvenciji, ona je jedinstvena jer je „sveobuhvatna i jedina osigurava građanska, politička, ekonomska, socijalna i kulturna prava djece; univerzalna te se primjenjuje na svu djecu, u svim situacijama, u gotovo cijeloj zajednici naroda; bezuvjetna te zahtijeva i od vlada sa slabijim izvorima sredstava da poduzmu aktivnosti vezane uz zaštitu prava djeteta; holistička, što znači da zagovara gledište da su sva prava temeljna, nedjeljiva, međusobno ovisna i jednako važna“ (Unicef.org, 2023).

Dijete, kako kaže članak 1. Konvencije o pravima djeteta, „označava svaku osobu mlađu od 18 godina, osim ako se zakonom koji se primjenjuje za dijete granica punoljetnosti ne odredi ranije“ (Unicef.org, 2023). Člankom 16. Konvencije o pravima djeteta regulirana su prava koja se tiču zaštite privatnosti djeteta, a taj članak nalaže da „Niti jedno dijete ne smije biti izloženo proizvoljnom ili nezakonitom miješanju u njegovu privatnost, obitelj, dom ili prepisku, niti nezakonitim napadima na njegovu čast i ugled“, kao i da „Dijete ima pravo na zakonsku zaštitu protiv takvog miješanja ili napada“ (Unicef.org, 2023).

3.2. Etičke smjernice za izvještavanje o djeci

Kako bi olakšao novinarima i medijskim djelatnicima kada je u pitanju izvještavanje o djeci, koje nerijetko predstavlja pravi izazov, UNICEF je 2012. godine objavio dokument pod nazivom „Etičke smjernice za medijsko izvještavanje o djeci“. Prema UNICEF smjernicama,

novinari moraju poštivati dostojanstvo i prava svakog djeteta u svim okolnostima i uvijek moraju imati na umu zaštitu najboljih interesa svakog djeteta (Djecamedija.org). Osim toga, smjernice nalažu da novinari ne bi smjeli „objaviti priču ili sliku koja bi dijete, njegovu braću i sestre ili vršnjake mogla dovesti u opasnost, čak i kada su im imena promijenjena, zamućena ili se uopće ne koriste“ (Djecamedija.org).

Drugi je dio posvećen intervjuiranju djece, a u smjernicama stoji da, „pri intervjuiranju djece i izvješćivanju o njima potrebno je posvetiti posebnu pažnju pravu svakoga djeteta na privatnost i povjerljivost, na mogućnost da se čuje njegovo vlastito mišljenje, na sudjelovanje u odlukama koje ga se tiču te na zaštitu od stvarne i moguće patnje i odmazde“ (Djecamedija.org). Posebno je zanimljiva sljedeća smjernica, koja se odnosi na pristanak djeteta, ali i roditelja djeteta, a nalaže da bi novinari trebali „dobiti dopuštenje od djeteta i njegovog staratelja za svaki intervju, videosnimku i, kada je moguće, za dokumentarne fotografije“ (Djecamedija.org).

Posljednji se dio odnosi na smjernice za izvještavanje o djeci, posebno u onim slučajevima kada se radi o djeci koja su doživjela neku tragediju. Smjernice nalažu da novinari ne smiju dodatno obilježavati niti jedno dijete te da bi trebali izbjeći svrstavanje ili opise koji dijete izlažu odmazdi (Djecamedija.org). Nadalje, novinari obavezno moraju promijeniti ime ili zamutiti lik djeteta „za koje je utvrđeno da je žrtva seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja, počinitelj fizičkog ili seksualnog zlostavljanja, HIV pozitivno, ili dijete oboljelo od AIDS-a, osim ako dijete, roditelj ili staratelj potpuno svjesno daju suglasnost, optuženo ili osuđeno za zločin“ (Djecamedija.org). U smjernicama se navodi da je u određenim slučajevima otkrivanje djetetova identiteta u vidu njegova imena ili slike u njegovom je najboljem interesu, no „i kada se djetetov identitet koristi, ipak ga se mora zaštititi od patnje i podržati ga u slučaju bilo kakvog obilježavanja ili odmazde“ (Djecamedija.org). Za kraj, u smjernicama se navodi da, kada novinari nisu sigurni je li dijete u opasnosti, trebali bi izvještavati „o općim prilikama u kojima djeca žive umjesto o pojedinome djetetu, bez obzira koliko je priča vrijedna kao vijest“ (Djecamedija.org).

3.3. Savjeti pravobraniteljice

Pravobranitelj za djecu, prema Zakonu o pravobranitelju za djecu, „štiti, prati i promiče prava i interese djece na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora,

obvezujućih pravnih akata Europske unije i zakona“ (Zakon.hr, 2023e). Djelokrug rada pravobranitelja za djecu širok je, a kako stoji na stranici Dijete.hr, pravobranitelj za djecu „obavještava javnost o stanju prava djece, upoznaje i savjetuje djecu o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa, surađuje s djecom, potiče ih na izjašnjavanje i uvažava njihovo mišljenje, inicira i sudjeluje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja djece te predlaže mjere za povećanje njihovog utjecaja u društvu“ (2016).

Osim toga, pravobranitelj za djecu, kao osoba koja brine o pravima djece, izdaje i preporuke i savjete za novinare i urednike – na što trebaju biti posebno pažljivi prilikom izvještavanja o djeci kako ne bi povrijedili njihovo dostojanstvo i pravo na privatnost. Pravobranitelj upozorava medijske djelatnike na situacije u kojima je važno zaštititi dobrobit djeteta i ne otkrivati njegov identitet, a to su sljedeće situacije – kada je dijete žrtva nasilja, kada je seksualno zlostavljano, kada je nestalo, kada je počinilo kazneno djelo ili prekršaj, kada je bolesno i ima teškoće u razvoju. Osim toga, važno je obratiti posebnu pažnju kada se izvještava o humanitarnim akcijama, o udomljenoj i posvojenoj djeci, o samoubojstvima djece, djeci izbjeglicama i djeci čiji su roditelji u sukobu sa zakonom (Medijskapismenost.hr, 2019). U svim tim situacijama važno je zaštititi identitet djeteta kako bi se izbjegla sekundarna viktimizacija i kako se ne bi povrijedilo dostojanstvo djeteta, a pravobranitelj ističe da je važno obratiti posebnu pažnju kada se izvještava o djeci koja su bila žrtvama nasilja – „pritom nije dovoljno samo prikriti djetetovo ime i prezime i njegov lik na snimci, već se ne smiju objaviti ni imena njegovih roditelja, rodbine, ime škole koju pohađa, mjesta/naselja u kojem živi, odnosno nijedan podatak koji bi omogućio otkrivanje djetetova identiteta“ (Medijskapismenost.hr, 2019). Osim toga, mediji ne bi smjeli iznositi pojedinosti koje se tiču djetetove intime, čak niti napisati inicijale maloljetnika (ako se radi o djeci koja su počinila kakav zločin), a treba izbjegavati iznošenje detalja iz obiteljskoga života djeteta i pritom ne izvještavati senzacionalistički.

Jedan je dio posvećen i preuzimanju fotografija djece s Facebooka i drugih društvenih mreža – pravobranitelj navodi da, iako novinari činjenicu da je netko objavio podatke o sebi ili svojoj djeci na društvenoj mreži koja je javno dostupna svima tumače kao „prešutni pristanak“ za objavu u medijima, to se ne bi smjelo objavljivati u medijima. „Agencija za zaštitu osobnih podataka izričito upozorava da se objave s nečijeg privatnog Facebook profila ne mogu dalje prenositi bez suglasnosti te osobe. Medijski propisi u Hrvatskoj zasad ne reguliraju ovu problematiku, a stajalište je pravobraniteljice da bi se ona morala urediti i propisima i etičkim kodeksom novinara“ (Medijskapismenost.hr, 2019).

4. Pregled istraživanja – zaštita privatnosti djece u medijskom izvještavanju

Da se dječja prava na privatnost prilikom novinarskog izvještavanja u hrvatskim medijima nerijetko krše i da se novinari ne drže temeljnih etičkih načela pokazala su i neka do sada provedena istraživanja na tu temu kojih, ma koliko ova tema relevantna bila, i dalje nema dovoljno. Prvo takvo istraživanje u Hrvatskoj proveli su 2010. godine polaznici Komunikološke škole Matice hrvatske i Ured pravobraniteljice za djecu, Lana Ciboci, Hrvoje Jakopović, Suzana Opačak, Anja Raguž i Petra Skelin, a objavljeno je 2011. godine pod naslovom „Djeca u dnevnim novinama, Analiza izvještavanja o djeci u 2010.“. Istraživanje je provedeno u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2010. godine na sedam hrvatskih dnevnih novina, a autori su analizirali članke objavljene u *Jutarnjem listu*, *Večernjem listu*, *Slobodnoj Dalmaciji*, *Glasu Slavonije*, *Vjesniku*, *24 sata* i *Novom listu*. Autori istraživanja nastojali su utvrditi krše li novinari prava djeteta prilikom izvještavanja, koriste li senzacionalizam prilikom izvještavanja o djeci, izvještavaju li o djeci pretežito u pozitivnom ili negativnom kontekstu, kako izvještavaju o tragedijama i djeci s poteškoćama u razvoju te otkrivaju li u tekstovima djetetov identitet. U ovom su istraživanju ukupno analizirana 3 453 novinska priloga, a rezultati su pokazali da se u spomenutim dnevnim novinama o djeci najčešće izvještava u negativnom kontekstu, a najčešće su teme nasilja i zlostavljanja među djecom, seksualnih zlostavljanja, nesretnih slučajeva, kriminala i maloljetničke prostitucije (Ciboci i dr., 2011: 117-124). Malo se izvještavalo i o dječjim pravima, u svega 5,5 posto priloga.

Sljedeće slično istraživanje provedeno je 2011. godine, a objavljeno je godinu kasnije pod naslovom „Kako hrvatske dnevne novine izvještavaju o djeci: analiza sadržaja Jutarnjeg i Večernjeg lista“. Autorica istraživanja Marta Vlainić je u 56 izdanja dnevnih novina analizirala ukupno 404 članka, u razdoblju od 1. do 28. veljače 2011. godine, a nastojala je potvrditi tri hipoteze koje glase: „novinari i urednici Jutarnjeg i Večernjeg lista poštuju profesionalna načela prilikom izvještavanja o djeci, urednici poštuju pravo djeteta na privatnost te izvještavanje o djeci odlikuje dvostranost izvora informacija“ (2012: 39). Istraživanje je opovrgnulo hipoteze, a uz to, pokazalo je i da je u oba dnevna lista u većini članaka o djeci tema obrađena površinski, da oba lista, kada pojedinačno izvještavaju o djeci, otkrivaju njihovo ime, prezime i dob, a u čak 3 posto slučajeva otkrivaju i prebivalište djeteta, iako se u tom slučaju radi o pozitivnim pričama (2012: 41 – 45). Autorica je došla i do zaključka da se u pojedinim tekstovima „iskorištava dječja emocionalna bol kao sredstvo kojim se potresno djeluje na čitatelje i izaziva

sućut, a sve u svrhu povećanja naklade“, što ukazuje na kršenje dječjih prava i nepoštivanje etičkih načela novinara i urednika (2012: 50). Osim toga, autorica ističe i da na „nepoštivanje privatnosti djeteta ukazuje i činjenica da je 23 posto članaka opremljeno fotografijom djeteta čije je ime označeno u tekstu ili ispod slike“, da se pravo na privatnost djeteta „poštuje u izuzetno malom broju članaka u kojima identitet djeteta nije, objavljen, u samo 5 posto, što iznosi 21 članak od ukupno 404 objavljenih u oba dnevna lista“ (2012: 50). Isto tako, ovo je istraživanje otkrilo još jedan poražavajući podatak, a to je da je djetetov identitet je u potpunosti skriven u svega dva posto članaka, i to tako da je lice djeteta na fotografiji zamagljeno.

Treće provedeno istraživanje ima veze s onim prvim spomenutim, a u njemu autorica Lana Ciboci nastoji istražiti ako se, u odnosu na prvo istraživanje koje je provedeno 2010. godine, promijenio način izvještavanja o djeci u najčitanijim hrvatskim dnevnim novinama – *Večernjem listu* i *Jutarnjem listu*. Ciboci je objavila rad pod naslovom „Zaštita privatnosti djece u *Večernjem listu* i *Jutarnjem listu* u 2013. godini u odnosu na 2010. godinu“, a kako bi utvrdila poštuju li dnevne novine dječja prava i štite identitet djece, analizirala je 636 novinskih priloga objavljenih u svim izdanjima *Večernjeg lista* i *Jutarnjeg lista* u razdoblju od 1. siječnja do 30. lipnja 2013. godine. Rezultati ovog istraživanja podijeljeni su na dva dijela – zaštita identiteta djece na fotografijama i zaštita identiteta djece u tekstu. Kada je riječ o zaštiti identiteta djece na fotografijama, istraživanje je pokazalo da analizirane novine „najčešće štite identitet djece u slučajevima u kojima je to potrebno, u 37,4 posto priloga“ i to kada se radi o slučajevima „u kojima su djeca žrtve, počinitelji i svjedoci nasilja, zlostavljanja i kriminalnih djela ili su to članovi njihove obitelji“ (Ciboci, 2014: 98-99). Zabilježeno je i 22,5 posto priloga u kojima je identitet djece bio otkriven, no tu se uglavnom radilo o pozitivnim priložima, ali i čak 24,1 posto priloga u kojima identitet djece nije bio zaštićen, a trebao je biti (2014: 99-100). Kada je u pitanju zaštita identiteta djece u tekstu, istraživanje je pokazalo da su novine štitile identitet djece u 65,9 posto slučajeva, ali i da je u čak 14,3 posto slučajeva djetetov identitet radi zaštite njegove dobrobiti trebao biti zaštićen, ali nije (2014: 101). Ipak, vidljiv je mali pomak u izvještavanju, u odnosu na tri godine ranije, a Ciboci navodi da „rezultati istraživanja provedenog u prvih šest mjeseci 2013. godine pokazuju da *Večernji list* i *Jutarnji list*, u odnosu na 2010. godinu, češće štite identitet djece u tekstu“ (2014: 103). No, problem se javlja kod zaštite identiteta na fotografijama, jer je istraživanje pokazalo da „analizirane dnevne novine jednako često nisu štitile identitet djece na fotografijama u 2010. i 2013. godini, ali i da su u 2013. godini češće otkrivala identitet roditelja u slučajevima u kojima bi on trebao biti zaštićen“ (2014: 103).

Nadalje, autorica Željana Ivanuš u svom se radu „Mogu li mehanizmi medijske samoregulacije zaštititi prava djece u medijima?“ također dotakla zaštite dječjih prava u medijima, a njezino se istraživanje bavi pitanjem mehanizama medijske samoregulacije. Glavni cilj njezinog rada bio je „dati pregled podnesenih prijava Novinarskom vijeću časti protiv novinara i urednika u razdoblju od 2013. do 2015. godine zbog kršenja prava djece, utvrditi koliko je izrečeno mjera novinarima i urednicima, koji mediji češće krše Kodeks časti hrvatskih novinara – tiskani ili elektronički, te na osnovu toga utvrditi razinu zaštite prava djece u Kodeksu časti“ (2017: 82). Autorica je ukupno analizirala 227 prijava Novinarskom vijeću časti i analizom utvrdila da se novinari i urednici ne pridržavaju Kodeksa kada su u pitanju prava djece – „identitet djeteta otkrivao se na različite načine u objavljenim člancima, bilo izravno bilo neizravno“, a „novinari su objavljivali imena roditelja, naziv škole, razreda u koji ide dijete, dob i spol djeteta, fotografiju i na taj način kršili pravo na privatnost djeteta“ (2017: 85). Osim toga, dokazano je i da su novinari koji pišu za tiskane medije u većoj mjeri kršili prava djece za razliku od onih koji pišu na internetskim portalima, a svi su članci pisani na senzacionalistički način kako bi kod publike izazvali emocije te su „tematski vezani uz seksualno nasilje nad djecom, vršnjačko nasilje, socijalni status djece te zdravstveno stanje odnosno bolest djeteta“ (2017: 85).

Valja spomenuti i istraživanje iz 2010. godine koje su proveli znanstvenici sa Sveučilišta u New Hampshireu, koji su željeli otkriti u kojoj se mjeri otkriva identitet djece žrtava u dnevnim novinama u SAD-u. Autori Lisa M. Jones, David M. Finkelhor i Jessica Beckwith analizirali su članke u razdoblju od 1. siječnja 2003. do 31. prosinca 2004. godine i došli do zabrinjavajućeg otkrića – članci o viktimizaciji djece uključivali su identifikacijske informacije o djetetu, a u čak 51 posto članaka identitet djece bio je otkriven, a trebao je biti zaštićen (2010: 353). Svojim su istraživanjem autori došli do zaključka da su imena djece žrtava rijetko otkrivana u slučajevima kada se izvještavalo o seksualnom zlostavljanju djece, ali su otkrivena u gotovo jednoj četvrtini članaka koji govore o fizičkim napadima ili zanemarivanju djece. Osim toga, čak i u primjerima u kojima novinari nisu otkrili ime djeteta, „članci su često uključivali informacije koje bi članovima djetetove zajednice lako omogućile da ga identificiraju“, a informacije poput naziva djetetove škole, ulice ili punog imena člana obitelji, bile su uključene u više od polovice analiziranih novinskih članaka (2010: 357).

5. Djeca poznatih u medijima

Poznate osobe neiscrpan su izvor tema o kojima se piše u brojnim magazinima i na njihovim portalima, ali i na portalima nekih dnevnih novina. Sve je više portala „specijaliziranih“ upravo za vijesti iz svijeta slavnih, a brojni *lifestyle* portali, poput Story.hr ili Gloria.hr, imaju cijelu jednu rubriku – Celebrity – posvećenu upravo slavnima. Što rade, kuda se kreću, gdje jedu, kako provode slobodno vrijeme – sve su to samo neke od tema u kojima su slavne osobe glavni akteri, a njih je definirao Zoran Tomić u svojoj knjizi „Odnosi s javnošću: teorija i praksa“. Prema Tomiću, pojam „celebrity“ odnosi se „na popularnu i uglednu osobu koja privlači visoku razinu javne i medijske pozornosti“, kao i na osobe „koje je lako prepoznati u društvenoj zajednici u profesiji ili struci kojoj pripadaju“ i one koje su „zanimljive medijima zbog privlačenja gledateljstva, čitateljstva i slušateljstva i zbog svoje osobnosti, uglavnom ekstrovertnog karaktera“ (2016: 617).

Neupitno je da poznate i slavne osobe „vladaju“ medijskim prostorom, a autorice Lidia Marôpo i Ana Jorge ističu kako upravo slavne osobe „privlače ogromnu publiku, pokazujući se kao vrlo unosan segment medijske industrije, čak i u vrijeme kada se novinarske tvrtke nose s poteškoćama“ (2014: 17). Te iste autorice upozoravaju i na onu drugu stranu medalje, a to je da, dok neke poznate osobe namjerno žele biti viđene u medijima kako bi se o njima više pričalo, u cijelu su priču nevoljko uvučeni i drugi sudionici koji su izravno povezani s tim poznatim osobama, a to su upravo u većini slučajeva njihova djeca, koja se u medijima nerijetko pojavljuju kao sekundarni ili ponekad čak primarni fokus u vijestima o slavnima (2014: 17).

Prema Marôpo i Jorge, obiteljske teme, a posebno teme koje se tiču djece poznatih, omiljene su u *lifestyle* časopisima, a one razlikuju dva modela *celebrity* magazina koji o takvim temama najviše izvještavaju – konsenzualni i tabloidni model (2014: 19). U prvom je modelu, kako autorice navode, „zastupljena viša razina intimnosti“, a taj model „također prikazuje luksuzni životni stil slavnih osoba nedostupan običnim ljudima“ (Souza, 2004 i Coelho, 2011, prema Marôpo i Jorge, 2014: 19). Također navode da je ovakav tip magazina namijenjen višim socioekonomskim skupinama, a posebno ženama. S druge strane, tu je tabloidni model, u kojemu je naglasak na skandale, ekskluzivne vijesti i svakodnevicu slavnih osoba (Miranda, 2007, prema Marôpo i Jorge, 2014: 20). Ovaj tip magazina, ističu autorice, cilja na žene, ali i muškarce, od niže do srednje klase, a takvi su magazini skloni davanju važnosti slavnim osobama s televizije, uključujući *reality* televiziju i na njih se gleda više kao na zabavu (2014: 20).

5.1. Sharenting

Kada govorimo o djeci poznatih u medijima, ne možemo ne spomenuti pojam *sharentinga*, koji je u posljednje vrijeme, s naglim razvojem društvenih mreža, sve prisutniji u našoj svakodnevnici, a brojni *celebrityji* koji imaju djecu itekako su upoznati s ovim pojmom, jer i sami to često prakticiraju u svom svakodnevnom životu. Pojam *sharenting* nastao je spajanjem dviju riječi – *share*, što na engleskom jeziku znači podijeliti, i *parenting*, što na engleskom jeziku znači roditeljstvo. Prema Ančici Sečan Matijaščić, riječ je o brzorastućem svjetskom trendu „objavlivanja i dijeljenja na Internetu, od strane roditelja, detalja o životu (svoje) djece, pri čemu se počesto samu djecu ne traži odobrenje za objavu detalja, bez obzira radi li se o objavi pozitivnih ili negativnih detalja, poradi čega se može govoriti (i) o sukobu prava djece i prava roditelja“ (2018: 28). Ranzini i suradnici *sharenting* definiraju najjednostavnije kao „dijeljenje sadržaja djece na društvenim mrežama“ (2020: 5), a prema Anni Brosch „fenomen dijeljenja i otkrivanja intimnih podataka o djeci od strane njihovih roditelja putem društvenih mreža u velikom je porastu, stoga je postao predmetom istraživanja sve većeg broja znanstvenika diljem svijeta“ (2016: 226).

U današnje vrijeme, roditelji svoju djecu odgajaju u digitalnoj kulturi, a porastom popularnosti društvenih mreža, sve više roditelja, iz ovog ili onog razloga, javno dokumentira živote svoje djece, objavljujući mnoštvo slika i detalja o njihovim životima prije nego što ona uopće prohodaju. Tu se, naravno, javlja problem poštivanja prava djece na privatnost, ali i brojni drugi, kako upozorava Brosch, poput digitalnih otmica, ismijavanja djece, negativnih komentara o djeci i slično (2016). Problem je tim veći ako se radi o poznatim osobama, koje na svojim društvenim mrežama javno objavljuju fotografije svoje djece i informacije o njima, ne štiteći pritom njihovu privatnost, otkrivajući njihova lica na fotografijama i njihov identitet u potpunosti. Riječ je o osobama koje na društvenim mrežama prati velik broj ljudi, a o kojima, posljedično, pišu i portali, nerijetko dotičući se i njihove djece. Tako možemo primijetiti da u hrvatskim medijima, ponajviše na *lifestyle* portalima poput Story.hr i Gloria.hr, u tekstovima o djeci poznatih često budu fotografije djece prenesene s društvenih mreža, najviše s Instagrama.

5.2. Dosadašnja istraživanja – kako mediji izvještavaju o djeci poznatih

Ovih nekoliko istraživanja koja su provedena u Hrvatskoj, a tiču se izvještavanja o djeci i zaštite njihove privatnosti prilikom istog, fokusirana su na dnevne novine, a dosad nije provedeno niti jedno istraživanje s fokusom na prikaz djece na *lifestyle* portalima i časopisima, kao niti jedno s fokusom na prikaz djece poznatih na portalima i etičnost prilikom izvještavanja o njima. Jedno takvo komparativno istraživanje provele su ranije spomenute autorice, profesorice s lisabonskog Sveučilišta NOVA, Lidia Marôpo i Ana Jorge, koje su na temelju analize časopisa o slavnima u Portugalu i Brazilu nastojale istražiti kakva je zastupljenost djece slavni u tim časopisima i na koji se način o njima izvještava, odnosno uzimaju se prilikom izvještavanja u obzir njihova prava. Njihovo je istraživanje provedeno 2014. godine pod naslovom „At the heart of celebrity: celebrities’ children and their rights in the media“, a kako i same autorice navode, riječ je o relevantnoj temi koja, do tada, nije istraživana niti u području novinarstva niti u području *celebrity* studija. Autorice su analizirale dva časopisa o slavnima u svakoj zemlji – časopis *Caras* koji se izdaje u Portugalu i Brazilu i tabloide *Nova Gente*, koji izlazi u Portugalu i *Quem Acontece*, koji izlazi u Brazilu. Analizirana su sva tjedna izdanja ovih četiriju časopisa tijekom siječnja i veljače 2011. godine u ukupno 16 izdanja (2014: 23).

U ovom je istraživanju analizirano ukupno 342 članka s referencama na djecu slavni, a u tabloidu *Nova Gente* objavljeno je najviše priloga o djeci slavni. Osim toga, autorice su istraživanjem otkrile da, kada su u pitanju djeca, u najvećem broju analiziranih članaka riječ je o djeci slavni – „djeca slavni čine daleko najveću skupinu djece koja se pojavljuju u časopisima o slavnima (88 posto). Naime, slavna djeca, za koju smo isprva mislili da će se često portretirati, ne čine više od 6 posto ukupnog korpusa vijesti koje se odnose na djecu. Ostala djeca, obično anonimna, bila su jednako neznatno prisutna u časopisima (također 6 posto)“ (2014: 24). Nadalje, istraživanje je pokazalo da se u najviše članaka spominju mlađa djeca poznatih – u 13 posto slučajeva riječ je o novorođenčadi, a u čak 36 posto slučajeva radi se o mlađoj djeci u dobi do šest godina (2014: 26). Kada je riječ o zaštiti privatnosti djece, tu dolazi do problema – istraživanje je pokazalo da samo 1 posto članaka u kojima je riječ o djeci slavni nije popraćeno fotografijom, da se u 92 posto slučajeva navodi ime djece, te da se u većini članaka radi o paparazzi fotografijama na kojima lica djece nisu zamagljena (čak 63 posto fotografija) (2014: 27). Na samome kraju, autorice su zaključile da se o djeci slavni u ovim časopisima izvještava na način da su prisutna „unutar obiteljskog života: djeca u zabavnim obiteljskim trenucima, djeca u posjetu roditeljima na poslu, djetetov prvi javni nastup i

obiteljske rutine, a također se fokusira na priče o različitim vrstama obitelji i njihovim odnosima“ (2014: 29). Također, ono što je posebno problematično, autorice navode da u ova četiri časopisa „djeca i mladi imaju vrijednost vijesti samo kao djeca slavnih“ te da su djeca slavnih „identificirana izravno ili neizravno u gotovo svim priložima, iako se njihovi glasovi tek rijetko čuju“ (2014: 29).

5.3. Djeca poznatih i njihovo pravo na privatnost

Djeca poznatih samo su djeca, bez obzira na to što su im roditelji javne osobe koje se eksponiraju u javnosti, a ona kao takva imaju pravo na zaštitu svoje privatnosti, bez obzira na društveni status svojih roditelja. Ipak, budući da su životi slavnih često u središtu pozornosti u medijima, i njihova je privatnost često narušena, a samim time i privatnost njihove djece. Autor Seong Choul Hong u svom radu „Kids Sell: Celebrity Kids’ Right to Privacy“ iz 2016. godine navodi da, kao rezultat popularnosti javnih osoba, „interes javnosti natjerao je paparazze i novinare da istražuju trivijalne i privatne detalje o životima i slavnih i njihove djece“, a u tom procesu djeca i njihova privatnost mogu biti ugroženi (2016: 1). Hong dodaje i da svaki argument za zaštitu djeteta od povrede privatnosti često postaje uzaludan kada je dijete član poznate obitelji i da je upravo status njihovih roditelja taj koji djeci stvara probleme s privatnošću (2016: 5-10).

Ipak, kao što je ranije u radu navedeno, prema članku 16. Konvencije o pravima djeteta, „niti jedno dijete ne smije biti izloženo proizvoljnom ili nezakonitom miješanju u njegovu privatnost, obitelj, dom ili prepisku, niti nezakonitim napadima na njegovu čast i ugled“ (Unicef.org, 2023), a to se odnosi i na djecu poznatih osoba. To trebaju znati i novinari, kojima Kodeks časti hrvatskih novinara nalaže da je „dobrobit djeteta nadređena javnom interesu“ (Hnd.hr, 2023), a upitno je koliko su teme u kojima se spominju poznate osobe, a samim time i njihova djeca, od javnog interesa.

6. Analiza medijskih sadržaja na portalima Story.hr i Gloria.hr

Kako bih ispitala koliko su portali Story.hr i Gloria.hr etični kada je u pitanju prikaz djece poznatih, analizirala sam isključivo tekstove u kojima se spominju djeca poznatih, i to u razdoblju od dva mjeseca, od 1. ožujka 2023. do 30. travnja 2023. Ti su tekstovi na oba portala objavljivani u rubrici Celebrity. Jedinica analize bio je jedan objavljeni članak, a ukupno je analizirano 238 članaka – 156 s portala Story.hr i 82 s portala Gloria.hr.

Cilj ovog istraživanja je ispitati kako portali Story.hr i Gloria.hr izvještavaju o djeci poznatih, a ovim se istraživanjem nastoji odgovoriti na sljedeća istraživačka pitanja:

IP 1. Izvještavaju li portali Story.hr i Gloria.hr o djeci poznatih osoba pretežito na pozitivan, negativan ili neutralan način?

IP 2. U kojoj mjeri portali poštuju prava na privatnost djece poznatih?

IP 3. O kojoj se djeci poznatih osoba najviše izvještava?

IP 4. Izvještava li se više od djeci poznatih osoba iz Hrvatske ili drugih država?

IP 5. Koji portal u većoj mjeri poštuje prava na privatnost djece poznatih – Story.hr ili Gloria.hr?

IP 6. Poštuju li portali prava na privatnost djece poznatih u većoj mjeri kada su u pitanju domaće poznate osobe ili kada su u pitanju strane poznate osobe?

6.1. Kontekst odabira portala Story.hr i Gloria.hr

Story i Gloria dva su najpoznatija i najčitanija hrvatska *lifestyle* magazina, sa svojim online portalima Story.hr i Gloria.hr, koji donose najnovije vijesti iz života domaćih i stranih *celebrityja*, s naglaskom i na *lifestyle* segmente.

Magazin Story dio je medijske kuće Adria Media i postoji još od 2002. godine, a osim što je jedan od najprepoznatljivijih brendova na hrvatskoj medijskoj sceni, tjednik Story je i „autoritet za svijet šoubiznisa, kulture, mode i lider u postavljanju *lifestyle* trendova“ (Adriamedia.hr, 2023). Lifestyle tjednik Story jedan je od najutjecajnijih mainstream medija u Hrvatskoj, a njegov multimedijalni portal Story.hr najčitaniji je *showbizz* portal u Hrvatskoj,

koji svakodnevno nudi vijesti iz svijeta domaćih i stranih *celebrityja* te pruža uvid u modne i *beauty* trendove (Adriamedia.hr, 2023).

Portal Story.hr ima nekoliko rubrika, među kojima su glavne rubrika Celebrity, Lifestyle, Street style, Zdravlje, Vjenčanja i Održiva Hrvatska, a u rubrici Lifestyle još možemo pronaći i podrubrike Fashion, Beauty, Food&Travel, Interijer i Astro.

Magazin Gloria dio je medijske kuće Hanza Media i također je jedan od najčitanijih *lifestyle* magazina u Hrvatskoj i regiji, a prvi je put objavljena 8. veljače 1994. godine. Gloria već gotovo 30 godina „donosi ekskluzivne priče iz života domaćih i inozemnih zvijezda, otkriva trendove u svijetu mode i ljepote te svoje čitatelje nadahnjuje dobrim idejama iz područja gastronomije, interijera, putovanja“ (Hanzamedia.hr, 2023). Osim toga, i Gloria ima svoj vlastiti portal, Gloria.hr, *lifestyle* portal posvećen ženama.

Portal Gloria.hr ima slične rubrike kao i portal Story.hr, no nešto je više podrubrika unutar ovog portala. Uz glavne rubrike kao što su Scena, Fashion&Beauty, Gloria Glam, Glow i Lifestyle, tu se nalaze i brojne podrubrike – unutar rubrike Scena možemo pronaći podrubrike Događanja, Celebrity, Royals i Priče, unutar rubrike Fashion&Beauty nalaze se podrubrike Modni trendovi, Inspiracija, Street style i Ljepota, rubrika Glow donosi podrubrike Svijet ljepote, Estetska kirurgija i Trendovi, a posljednja rubrika, Lifestyle, u sebi ima najviše podrubrika, a to su Kultura, Gastro, Putovanja, Stream, Vodiči, Život i Interijeri.

Posljednji rezultati Gemius metrike za travanj pokazuju da je portal Story.hr čitalo 1.231.554 jedinstvenih korisnika, uz 18.756.224 pregleda stranica, što je daleko veća brojka od one na portalu Gloria.hr – prema posljednjim rezultatima Gemius metrike za travanj, portal Gloria.hr čitalo je 862.620 jedinstvenih korisnika, uz 5.251.364 pregleda stranica (Gemius Rating, 2023).

6.2. Metoda istraživanja

Za analizu tekstova na portalima Story.hr i Gloria.hr, kako bismo usporedili koji portal izvještava više o djeci poznatih, o kojoj se djeci poznatih najviše izvještava i koliko se pritom poštuje njihovo pravo na privatnost, kao i koji portal u većoj mjeri poštuje prava na privatnost djece, najprikladnija je bila analiza sadržaja. Ole R. Holsti (1969: 14) definira analizu sadržaja kao „bilo koju tehniku koja donosi zaključke na temelju objektivnog i sustavnog identificiranja

određenih obilježja poruka“ (Grbeša i Tomičić, 2014). Prema Tkalac Verčić i dr. (2010), ovaj tip analize „ubrajamo u metode prikupljanja primarnih podataka“ i njome „prikupljamo podatke iz informacijskog materijala i tekstova općenito“ (2010: 91).

U usporedbi s drugim, kvalitativnim metodama istraživanja, koje se fokusiraju na manji broj jedinica, analiza sadržaja metoda je koja se bazira na brojanju i mjerenju većeg broja jedinica, pa iz tog razloga najbolje odgovara ovom tipu istraživanja, jer upravo uz pomoć analize sadržaja na najjednostavniji način možemo usporediti i analizirati velik broj podataka. Hesmondhalgh ističe da, „dok neke vrste tekstualne analize zadiru duboko u značenje jednog određenog teksta ili malog broja tekstova, analiza sadržaja nam dopušta da analiziramo velik broj tekstova“ (Hesmondhalgh, 2006: 120, prema Grbeša i Tomičić, 2014).

7. Rezultati istraživanja

Prvo istraživačko pitanje na koje se ovim istraživanjem želi odgovoriti je izvještavaju li portali Story.hr i Gloria.hr o djeci poznatih osoba na pretežito pozitivan, negativan ili neutralan način? Od ukupno 238 analiziranih članaka, u velikoj većini njih, više od 80 posto, o djeci poznatih izvještava se na pozitivan način. Tu se uglavnom radi o člancima o poznatim osobama i njihovom obiteljskom životu, nerijetko o uspjesima njihove djece, o rođenju djece, izvještavajući pritom o djeci kao o izvoru sreće i o blagoslovu svoje obitelji. U tek 42 članka o djeci poznatih izvještava se na neutralan način, a od 238 analiziranih članaka, u samo jednom od njih o djeci poznatih izvještavalo se na negativan način. Riječ je o tekstu koji je objavljen na portalu Story.hr 9. ožujka 2023., u kojem se kritizira majčinstvo i odluke Kourtney Kardashian kada su u pitanju njezina djeca, a naslov članka glasi – „NJENA KĆI TUČE DADILJE, A OSMOGODIŠNJEM SINU DOPUSTILA JE OVO: 'Najbolja majka' šokirala neprimjerenim potezom“. Iako se ovdje u prvom redu kritizira nju kao majku, o njezinoj se djeci piše na negativan način, i to ponajviše o njezinoj 11-godišnjoj kćeri, za koju su napisali za maltretira osoblje i tuče dadilje.

Na koji se način izvještava o djetetu?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
1 Pozitivno	195	81.9 %	81.9 %
2 Neutralno	42	17.6 %	99.6 %
3 Negativno	1	0.4 %	100.0 %

Tablica 1 Na koji se način izvještava o djetetu?

Drugo istraživačko pitanje odnosi se na pravo na privatnost djece poznatih, odnosno u kojoj mjeri portali Story.hr i Gloria.hr poštuju prava na privatnost djece poznatih. Tu je važno bilo uzeti u obzir otkriva li se identitet djeteta u tekstu u vidu imena i prezimena, nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji i na fotografijama i tekstu te je li mu na istima zaštićena privatnost ili ne, kao i to je li dijete glavni akter u tekstu i spominje li se dijete i u naslovu.

Od ukupno 238 analiziranih članaka u kojima se spominju djeca poznatih, u njih 79, odnosno tek nešto više od 33 posto, dijete se nalazi na naslovnoj fotografiji, a u njih čak 159 na naslovnoj fotografiji nalaze se uglavnom njihovi poznati roditelji, ali bez svoje djece.

Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
1 Da	79	33.2 %	33.2 %
2 Ne	159	66.8 %	100.0 %

Tablica 2 Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?

Od ukupno 79 članaka na čijoj se naslovnoj fotografiji nalaze djeca poznatih, njihova je privatnost zaštićena u vrlo malom dijelu članaka, u njih svega 27.8 posto, i to tako da su njihova lica ili zamagljena ili su djeca fotografirana s leđa. U više od polovice tih članaka, čak 72.2 posto, privatnost djece nije zaštićena – na fotografijama su vidljiva njihova lica i može se jasno otkriti njihov identitet.

Je li zaštićena privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
1 Da	22	27.8 %	27.8 %
2 Ne	57	72.2 %	100.0 %

Tablica 3 Je li zaštićena privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji?

Sljedeća pitanja u matrici za kodiranje odnosila su se na fotografije unutar analiziranih članaka, a jedno od pitanja u matrici bilo je i nalaze li se fotografije djeteta u sklopu teksta – od ukupno 238 članaka, u njih 200, odnosno više od 84 posto, nalaze se fotografije djece poznatih, a u tek 38 članaka djece uopće nema na fotografijama i riječ je uglavnom o fotografijama njihovih roditelja. Od ukupno 200 članaka unutar kojih se nalaze fotografije djece poznatih, više od polovine njih, njih čak 160, preuzeto je s društvenih mreža, a tek u 40 članaka riječ je o fotografijama profesionalnih fotografa, koje nisu preuzete s društvenih mreža.

Kada je riječ o privatnosti djece poznatih na fotografijama objavljenim u sklopu 200 analiziranih tekstova, njihova je privatnost zaštićena u njih tek 75, odnosno 37.5 posto, i to na način da su im lica ili oči zamagljene, a u čak 125 članaka nije zaštićeno njihovo pravo na privatnost i jasno se može vidjeti o kojem je djetetu na fotografiji riječ – što je više od 62 posto tekstova.

Je li zaštićena privatnost djeteta na fotografijama u sklopu teksta?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
1 Da	75	37.5 %	37.5 %
2 Ne	125	62.5 %	100.0 %

Tablica 4 Je li zaštićena privatnost djeteta na fotografijama u sklopu teksta?

Nadalje, od ukupno 238 analiziranih tekstova, dijete je glavni akter u njih nešto manje od polovice, čak 46.6 posto, a u više od pola analiziranih tekstova, njih 53.4 posto, dijete se spominje samo usputno, a glavni akter uglavnom je njegov poznati roditelj. U tekstovima u kojima je dijete glavni akter uglavnom je riječ o djetetovom uspjehu, a takav je, primjerice, tekst objavljen na portalu Story.hr 27. ožujka 2023. pod naslovom „MISLIM DA NIKADA NISMO BILI PONOSNIJI’: Martina Tomčić Moskaljov se pohvalila velikim kćerinim uspjehom“. Često bude riječ i o djeci slavni i njihovim simpatičnim nestašlucima, a jedan takav je onaj objavljen na portalu Story.hr 17. travnja 2023. u kojemu je glavni akter sin Maje Šuput, Bloom Tatarinov. Naslov tog članka glasi „NEDJELJOM OPUŠTENO’: Bloom vozio autić po stanu pa Maja pokazala kakav je kaos napravio“. Nerijetko se piše i o djeci poznatih u kontekstu toga da sličje svojim slavni roditeljima, a primjer za to je i ovaj tekst objavljen na portalu Gloria.hr 8. ožujka 2023. U njemu je glavni akter 15-godišnja kći glumice Mille Jovovich, a naslov glasi „Mala kopija: Kći Mille Jovovich ista je mama“.

Je li dijete glavni akter u tekstu?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
1 Da	111	46.6 %	46.6 %
2 Ne	127	53.4 %	100.0 %

Tablica 5 Je li dijete glavni akter u tekstu?

Kada govorimo o tome štite li portali Story.hr i Gloria.hr pravo na privatnost djece poznatih, moramo uzeti u obzir i to spominju li ime i prezime djeteta u tekstu (iako, čak i da ne spomenu, često se može otkriti o kojem je djetetu riječ samo po imenu i prezimenu njegovih slavni roditelja). Tu dolazimo do vrlo zabrinjavajućeg otkrića – od ukupno 238 analiziranih tekstova, tek u sedam njih novinari nisu otkrili ime i prezime djeteta. Dakle, u više od 97 posto slučajeva jasno je o kojem je djetetu riječ te je otkriveno njegovo puno ime i prezime. Slična je situacija i kada govorimo o spominjanju djece poznatih u naslovu teksta – u većini slučajeva

djeca poznatih spominju se i u naslovu teksta – u više od 71 posto članaka, a tek u 67 od ukupno 238 članaka djeca poznatih ne spominju se u naslovu teksta.

Spominje li se dijete u naslovu teksta?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
1 Da	171	71.8 %	71.8 %
2 Ne	67	28.2 %	100.0 %

Tablica 6 Spominje li se dijete u naslovu teksta?

Kada govorimo o naslovima tekstova u kojima se spominju djeca poznatih, zanimljiv je podatak da u samo dva teksta od njih ukupno 238 naslov ne odgovara tekstu, odnosno izvučen je iz konteksta. Riječ je o tekstu objavljenom na portalu Gloria.hr 1. travnja 2023. pod naslovom „Georgina se požalila: ‘Našu djecu tuku u Saudijskoj Arabiji. Plaču kod kuće‘“. Iz samog naslova nije jasno tko to tuče djecu i mogla bi se povući razna pitanja, no tek kasnije u tekstu možemo otkriti da je riječ o zlostavljanju u školi, od strane djece. Drugi primjer je tekst objavljen na portalu Story.hr 18. travnja 2023. pod naslovom „'ON JE LOŠ PRIMJER ZA SVE MUŽEVE': Tonči Huljić otkrio kakav je suprug Petar Grašo i kako se Hana snašla u ulozi mame“. U ovom tekstu spominje se kći Petra Graše i Hane Huljić, no nije glavni akter. Ipak, naslov ne odgovara tekstu jer daje naslutiti da je riječ o nečemu negativnom – „on je loš primjer za sve muševne“ – a tek kasnije u tekstu otkrivamo da je zapravo suprotno. U tekstu piše: „On je loš primjer za sve muševne, čovjek koji je toliko briljantan u kući, da sve prijatelje koje sam doveo tamo sa ženama su mi rekli da ih ne dovodim više tamo da to gledaju. Čovjek stvarno kuha da je to nevjerojatno“.

Sljedeća dva istraživačka pitanja odnose se na to o kojoj se djeci poznatih osoba najviše izvještava te izvještava li se više o djeci poznatih osoba iz Hrvatske ili iz drugih država. Od ukupno 238 analiziranih članaka, njih 64.7 posto odnosi se na djecu poznatih osoba iz Hrvatske i regije, a u trećini članaka riječ je o djeci stranih poznatih osoba, uglavnom iz SAD-a i Ujedinjenog Kraljevstva.

Je li riječ o djetetu domaće ili strane poznate osobe?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
1 Dijete domaće poznate osobe	154	64.7 %	64.7 %
2 Dijete strane poznate osobe	84	35.3 %	100.0 %

Tablica 7 Je li riječ o djetetu domaće ili strane poznate osobe?

U 238 članaka spominje se ukupno 95 poznatih osoba, više domaćih nego stranih, a u najvećoj mjeri izvještavalo se o djetetu Maje Šuput (čak 49 članaka, odnosno 20.6 posto), o djeci Franke Batelić (5.5 posto) i Mirjane Mikulić (5.5 posto), Chrissy Teigen (2.5 posto), Pedra Soltza (2.1 posto), o djetetu Ivana Šarića (2.1 posto), o djeci Shakire (1.7 posto), Nikoline Pišek (1.3 posto), Adama Levinea (1.3 posto), Anite Dujčić (1.3 posto), Georgine Rodriguez (1.3 posto), Jennifer Lopez (1.3 posto), Emily Ratajowski (1.3 posto), Paris Hilton (1.3 posto), Ivana Perišića (1.3 posto), Katie Holmes (1.3 posto), Hane Huljić (1.3 posto) i Ivana Rakitića (1.3 posto). Tek jednom ili dvaput u tekstovima je bila riječ o djeci Carey Mulligan, Mirne Maras, Eda Sheerana, Larise Lipovac, Severine, Anje Alavanje Viljevac, Victorije Beckham, Alena Liverića, Darije Lorenci Flatz, Nataše Janjić, Bradleyja Coopera, Roberta Cavallija, Freddieja Prinzea Jr., Kourtney Kardashian, Jacka Keatinga, Adriane Lime, Momčila Otaševića, Simone Mijoković, Khloe Kardashian, Saše Lozara, Jehane Thomas, Duje Čaleta-Cara, Tamare Loos, Ivane Kovač, Macaulaya Culkina, Marina Čilića, Marka Zuckerberga, Penna Badgleyja, Ryana Goslinga, Nevene Rendeli Vejzović, Halita Ergenca, Martine Tomčić Moskaljov, Marije Bišćan, Brucea Willisa, Gorana Višnjića, Ivane Paradžiković, Ive Šarić, Rebel Wilson, Blake Lively, Kaley Cuoco, Hilary Swank, Ive Jerković, Marka Tolje, Paule Sikirić, Blanke Vlašić, Marcela Brozovića, Marija Pašalića, Elle Dvornik, Eni Jurišić, Marije Borić, Luke Cindrića, Luke Modrića, Cameron Diaz, Sandre Bullock, Mille Jovovich, Halsey, Rumer Willis, Marije Omaljev, Jennifer Garner, Jamesa Cordena, Jeremyja Rennera, Davora Jurkotića, Helene Minić Matas, Emmy Rossum, Jennifer Gates, Toma Daleyja, Ane Obregon, Mile Kunis, Aleca Baldwina, Petre Ecclestone, Bojane Gregorić Vejzović, Elona Muska, Kim Kardashian, Marija Muse, Leona Lučeva, Matthewa McConaugheya i Cardi B.

Peto istraživačko pitanje glasi koji portal u većoj mjeri poštuje prava na privatnost djece poznatih – Story.hr ili Gloria.hr – a ovdje je u prvom redu riječ o usporedbi dvaju portala. Počevši od naslovnih fotografija na 238 analiziranih članaka, njih ukupno 156 objavljenih na portalu Story.hr i 82 na portalu Gloria.hr, na više od polovice članaka dijete se ne nalazi na naslovnoj fotografiji. Od ukupno 156 članaka objavljenih na portalu Story.hr, dijete poznate

osobe se nalazi na naslovnoj fotografiji njih tek 58, a od ukupno 82 članka objavljenih na portalu Gloria.hr, dijete poznate osobe nalazi se na naslovnoj fotografiji njih samo 21. Računajući u postotcima, na portalu Story.hr djeca poznatih nalaze se na naslovnoj fotografiji u nešto više od 37 posto članaka, a na portalu Gloria.hr u tek nešto više od 25 posto članaka.

Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?

Portal	Dijete na naslovnoj fotografiji	
	Da	Ne
Story.hr	58	98
Gloria.hr	21	61

Tablica 8 Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?

Nadalje, kada govorimo o zaštiti prava na privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji, od ukupno 58 članaka objavljenih na portalu Story.hr u sklopu kojih se dijete poznate osobe nalazi na naslovnoj fotografiji, identitet tog djeteta zaštićen je tek u 17 članaka, odnosno u malo više od 29 posto slučajeva. Slično je i kada je u pitanju portal Gloria.hr – od ukupno 21 članka u sklopu kojih se dijete poznate osobe nalazi na naslovnoj fotografiji, identitet tog djeteta zaštićen je u njih pet, odnosno u nešto više od 23 posto slučajeva. To nas dovodi do zabrinjavajućeg podatka – u više od 70 posto analiziranih članaka na portalu Story.hr i u više od 76 posto analiziranih članaka na portalu Gloria.hr na kojima se dijete poznate osobe nalazi na naslovnoj fotografiji, na istoj nije zaštićena njegova privatnost.

Je li zaštićena privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji?

Portal	Privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji		
	Dijete se ne nalazi na naslovnoj fotografiji	Da	Ne
Story.hr	98	17	41
Gloria.hr	61	5	16

Tablica 9 Je li zaštićena privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji?

Kada je riječ o zaštiti privatnosti djece na fotografijama, važne su i one koje su objavljene u sklopu samog teksta. Tako se na portalu Story.hr, od ukupno 156 analiziranih članaka, fotografije djeteta nalaze u sklopu njih čak 134, odnosno u više od 85 posto članaka, a na portalu Gloria.hr, od ukupno 82 analizirana članka, fotografije djeteta nalaze se u njih 66, odnosno u više od 80 posto članaka. Ipak, kada je u pitanju zaštita privatnosti djece poznatih na fotografijama u sklopu teksta, ovdje dolazimo do zabrinjavajućih otkrića. Na portalu Story.hr

fotografije djece poznatih nalaze se u 134 članka od ukupno 156, a njihova privatnost nije zaštićena u njih čak 76, odnosno u više od polovice članaka. Na portalu Gloria.hr fotografije djece poznatih nalaze se u ukupno 66 članaka od njih 82, a njihova privatnost nije zaštićena u 49 članaka, odnosno u više od 74 posto slučajeva.

Je li zaštićena privatnost djeteta na fotografijama u sklopu teksta?

Portal	Privatnost djeteta na fotografijama u tekstu		
	Dijete se ne nalazi na fotografijama u sklopu teksta	Da	Ne
Story.hr	22	58	76
Gloria.hr	16	17	49

Tablica 10 Je li zaštićena privatnost djeteta na fotografijama u sklopu teksta?

Nadalje, na portalu Story.hr, u ukupno 156 analiziranih članaka, dijete poznate osobe glavni je akter u točno polovici njih, ukupno njih 78 (50 posto), a na portalu Gloria.hr, dijete je glavni akter u 33 od ukupno 82 analizirana članka (40 posto). Osim toga, na portalu Story.hr, dijete se spominje u naslovu teksta u 114 od ukupno 156 članaka, dakle u više od 73 posto članaka, a na portalu Gloria.hr, dijete se spominje u naslovu teksta u 57 od ukupno 82 članka, odnosno u nešto više od 69 posto članaka.

Spominje li se dijete u naslovu teksta?

Portal	Dijete u naslovu teksta	
	Da	Ne
Story.hr	114	42
Gloria.hr	57	25

Tablica 11 Spominje li se dijete u naslovu teksta?

Zabrinjavajući podatak je onaj koji se tiče otkrivanja imena djece poznatih u tekstovima na portalima Story.hr i Gloria.hr. Na portalu Story.hr, od ukupno 156 analiziranih članaka u kojima se piše o djeci poznatih osoba, u samo jednom članku nije otkriveno ime i prezime djeteta. Nešto bolja, no ne puno bolja situacija je na portalu Gloria.hr, gdje je, od ukupno 82 analizirana članka, u njih šest zaštićena privatnost djeteta i nije otkriveno djetetovo ime i prezime.

Spominje li se djetetovo ime u tekstu?

Portal	Djetetovo ime	
	Da	Ne
Story.hr	155	1
Gloria.hr	76	6

Tablica 12 Spominje li se djetetovo ime u tekstu?

Ako uspoređujemo portale Story.hr i Gloria.hr, zanimljiv je podatak da je Story.hr više izvještavao o djeci domaćih poznatih osoba (75 posto), a portal Gloria.hr više je izvještavao o djeci stranih poznatih osoba (56 posto). Osim toga, zanimljivo je i da portal Gloria.hr ima više članaka koje su autori potpisali imenom i prezimenom, za razliku od portala Story.hr – dok je na portalu Story.hr od ukupno 156 analiziranih članaka imenom i prezimenom autora potpisano tek njih šest, na portalu Gloria.hr radi se o znatno većem broju članaka – njih čak 64 od 28, odnosno oko 78 posto.

Je li autor teksta potpisan imenom i prezimenom?

Portal	Autor teksta	
	Da	Ne
Story.hr	6	150
Gloria.hr	64	18

Tablica 13 Je li autor teksta potpisan imenom i prezimenom?

Od ukupno 238 analiziranih članaka, u njih 154 riječ je o djeci domaćih poznatih osoba, a u njih 84 o djeci stranih poznatih osoba, a zadnje istraživačko pitanje odnosi se na to poštuju li portali prava na privatnost djece poznatih u većoj mjeri kada su u pitanju djeca domaćih poznatih osoba ili djeca stranih poznatih osoba. Počevši od naslovne fotografije članka, kada su u pitanju djeca domaćih poznatih osoba, ona su na naslovnoj fotografiji u 55 članaka od njih 154, odnosno u nešto više od 35 posto članaka. Kod djece stranih poznatih osoba nešto je manji postotak – od ukupno 84 članaka, djeca stranih poznatih osoba nalaze se na naslovnoj fotografiji u njih 24, odnosno malo više od 28 posto.

Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?

Domaća ili strana poznata osoba	Dijete na naslovnoj fotografiji	
	Da	Ne
Domaća poznata osoba	55	99
Strana poznata osoba	24	60

Tablica 14 Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?

Važno je uzeti u obzir i je li zaštićena privatnost djeteta na toj naslovnoj fotografiji. Kada su u pitanju djeca domaćih poznatih osoba, njihova je privatnost zaštićena na tek 13 od ukupno 55 naslovnih fotografija (oko 23 posto), a privatnost im nije zaštićena na čak 42 fotografije, odnosno više od 76 posto. S druge strane, privatnost djece stranih poznatih osoba zaštićena je na samo devet od ukupno 24 naslovne fotografije (oko 37 posto), a privatnost im nije zaštićena na čak 15 naslovnih fotografija, odnosno u više od 62 posto slučajeva.

Važne su i fotografije koje se nalaze i u sklopu analiziranih tekstova – od analiziranih članaka u kojima se radi o djeci domaćih poznatih osoba ukupno je njih 132 na kojima se u sklopu teksta nalaze fotografije djece. Od tih 132 članka, privatnost djece zaštićena je u njih tek 62, odnosno nešto više od 47 posto, a u više od polovice članaka privatnost djeteta na fotografijama u sklopu teksta nije zaštićena. Još je gora situacija kada su u pitanju djeca stranih poznatih osoba – od ukupno 68 članaka u kojima se u sklopu teksta nalaze fotografije djece, njihova je privatnost zaštićena u njih tek 13, odnosno u svega 19 posto slučajeva, a u čak 81 posto slučajeva njihova privatnost nije zaštićena.

Kada govorimo o zaštiti privatnosti djeteta, treba uzeti u obzir i to spominje li se dijete u naslovu teksta te spominje li se djetetovo ime u tekstu. Od ukupno 154 tekstova u kojima se spominju djeca domaćih poznatih osoba, u samo jednom tekstu nije napisano djetetovo ime – dakle, identitet djeteta u vidu imena i prezimena otkriven je u čak 99 posto slučajeva. Kada su u pitanju djeca stranih poznatih osoba, situacija je nešto bolja, no i dalje nije bajna – od ukupno 84 tekstova u kojima se spominju djeca stranih poznatih osoba, imena i prezimena djece nisu napisana u tek šest tekstova, što znači da su imena i prezimena djece otkrivena u više od 92 posto tekstova. Djeca poznatih puno se spominju i u naslovima analiziranih tekstova – kada je riječ o djeci domaćih poznatih osoba, ona se spominju u 77 posto naslova, a kada govorimo o djeci stranih poznatih osoba, ona se spominju u 61 posto naslova.

Spominje li se dijete u naslovu teksta?

Domaća ili strana poznata osoba	Dijete u naslovu teksta	
	Da	Ne
Domaća poznata osoba	119	35
Strana poznata osoba	52	32

Tablica 15 Spominje li se dijete u naslovu teksta?

Na samome kraju, zanimljiv je i podatak koji od analiziranih portala više izvještava o djeci domaćih poznatih osoba, a koji više izvještava o djeci stranih poznatih osoba. Prema provedenom istraživanju, portal Story.hr u većoj mjeri izvještava o djeci domaćih poznatih osoba, i to u 75 posto slučajeva, a tek manji broj članaka posvećen je djeci stranih poznatih osoba. S druge strane, portal Gloria.hr više je fokusiran na djecu stranih poznatih osoba, pa je čak 56 posto članaka posvećeno njima, a u tek 43 posto članaka riječ je o djeci domaćih poznatih osoba.

Je li riječ o djetetu domaće ili strane poznate osobe?

Portal	Dijete domaće ili strane poznate osobe	
	Domaća poznata osoba	Strana poznata osoba
Story.hr	118	38
Gloria.hr	36	46

Tablica 16 Je li riječ o djetetu domaće ili strane poznate osobe?

8. Rasprava

Nakon pregleda i analize dobivenih rezultata, možemo potvrditi početnu pretpostavku – na primjeru 238 analiziranih članaka s portala Story.hr i Gloria.hr, kada novinari izvještavaju o djeci poznatih, u velikoj većini slučajeva otkrivaju njihov identitet i krše njihovo pravo na privatnost – više nego što ga štite. Na više od 33 posto članaka djeca poznatih nalaze se na naslovnoj fotografiji, a u više od polovice tih članaka njihova privatnost na naslovnoj fotografiji nije zaštićena, već im se jasno vide lica. Slično je i kada su u pitanju fotografije objavljene u sklopu tekstova – od ukupno 200 članaka unutar kojih se nalaze fotografije djece, njihova je privatnost zaštićena na fotografijama u samo 75 članaka, odnosno 37.5 posto članaka, a u više od 62 posto članaka, na fotografijama koje su objavljene u sklopu njih nije zaštićena privatnost djece. A kada je u pitanju otkrivanje identiteta djeteta u vidu imena i prezimena, novinari nisu otkrili ime i prezime djeteta u samo sedam od ukupno 238 članaka, što znači da je u više od 97 posto slučajeva ime i prezime djeteta jasno napisano. Osim toga, djeca poznatih spominju se i u naslovima tekstova u više od 71 posto slučajeva.

Pri usporedbi dvaju portala dolazimo do zaključka da je najveća razlika između portala Story.hr i Gloria.hr to što se na potonjem autori potpisuju punim imenom i prezimenom u velikoj većini slučajeva (čak 78 posto), a na portalu Story.hr autori su potpisani ispod samo šest članaka. Osim toga, postoji razlika i pri izvještavanju o djeci domaćih i stranih poznatih osoba – portal Story.hr u većoj mjeri izvještava o djeci domaćih poznatih osoba, u čak 75 posto slučajeva, a portal Gloria.hr više izvještava o djeci stranih poznatih osoba, i to u 56 posto slučajeva. Kada govorimo o zaštiti privatnosti djece poznatih, na portalu Gloria.hr nešto je bolja situacija od portala Story.hr, no ne pretjerano. Na portalu Story.hr, djeca poznatih osoba bila su na naslovnim fotografijama u više od 37 posto članaka, a na portalu Gloria.hr u malo više od 25 posto članaka. Zabrinjavajuće je da privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji nije zaštićena u više od 70 posto slučajeva na portalu Story.hr i u više od 76 posto slučajeva na portalu Gloria.hr. Slično je i kada je u pitanju zaštita privatnosti djece na fotografijama objavljenima u sklopu tekstova – na portalu Story.hr privatnost djece na fotografijama nije zaštićena u čak 79 posto članaka, a na portalu Gloria.hr u više od 74 posto članaka. Osim toga, na portalu Story.hr dijete poznate osobe glavni je akter u 50 posto članaka, a na portalu Gloria.hr u 40 posto članaka, a dijete se na portalu Story.hr u naslovu spominje u više od 73 posto članaka, a na portalu Gloria.hr u nešto više od 69 posto članaka. Poražavajuća je i činjenica da se od svih

članaka na portalu Story.hr u samo jednom nije otkrilo puno ime i prezime djeteta, a na portalu Gloria.hr tih je članaka malo više, ukupno šest.

Na samom kraju, istraživanje je pokazalo da portali više izvještavaju o djeci domaćih poznatih osoba nego o djeci stranih poznatih osoba, ali da više štite pravo na privatnost kada su u pitanju djeca stranih poznatih osoba – njihova je privatnost na naslovnoj fotografiji zaštićena u 37 posto slučajeva, dok je kod djece domaćih poznatih osoba to učinjeno u samo 23 posto slučajeva. Također, u djece stranih poznatih osoba novinari češće nisu otkrivali njihovo puno ime i prezime (u svega šest od 84 tekstova), a djeca stranih poznatih osoba manje se spominju u naslovu teksta za razliku od djece domaćih poznatih osoba. Ipak, na fotografijama u sklopu tekstova privatnost djece domaćih poznatih osoba češće je zaštićena, i to u 46 posto slučajeva, a privatnost djece stranih poznatih osoba zaštićena je u samo 19 posto slučajeva.

Ovim smo istraživanjem došli do sličnih otkrića kao i prethodna objavljena istraživanja, a to je da novinari često izvještavaju na način da ne razmišljaju o djeci i njihovom pravu na zaštitu privatnosti. Slično kao i istraživanje provedeno 2011. godine (Vlainić, 2012: 33-59), koje je pokazalo da hrvatske dnevne novine izvještavaju o djeci tako da otkrivaju njihovo ime, prezime i dob, a da je identitet djece zaštićen u svega 2 posto članaka, tako je i ovo istraživanje otkrilo jednako poražavajuće podatke kada je u pitanju izvještavanje o djeci poznatih na dvama *lifestyle* portalima. Nadalje, istraživanje provedeno 2013. godine (Ciboci, 2014: 92-106) ukazalo je na problem kod zaštite identiteta djece na fotografijama objavljenima u sklopu članaka, a isti problem javlja se i na portalima Story.hr i Gloria.hr, gdje je privatnost djece zaštićena u svega 37.5 posto slučajeva kada su u pitanju fotografije objavljene u sklopu članaka. Ovo istraživanje najbližije je onome koje su 2014. godine provele autorice Marôpo i Jorge, kako po tematici, tako i po dobivenim rezultatima. Autorice su analizirale časopise o slavnima i došle do otkrića da u samo jedan posto članaka nema fotografije djeteta poznate osobe te da se u čak 92 posto slučajeva navodi ime djece (2014: 27), dok je ovo istraživanje pokazalo da je u više od 97 posto slučajeva ime i prezime djeteta poznate osobe jasno napisano.

Iako su glavni fokus ovog istraživanja djeca poznatih osoba, i ona su samo djeca koja imaju svoje pravo na zaštitu privatnosti, no to je pravo itekako ugroženo. Iako se o djeci poznatih na analiziranim portalima piše najviše u pozitivnom kontekstu pa se njihova dobrobit ne ugrožava toliko kao što bi to bio slučaj da su djeca, primjerice, žrtve zlostavljanja ili da su doživjela neku tragediju, ostaje pitanje koliko su takve teme u kojima se spominju djeca poznatih od interesa javnosti i je li uopće opravdano izvještavati o njima u bilo kakvom kontekstu, bio on pozitivan ili negativan.

9. Zaključak

Kodeks časti hrvatskih novinara nalaže da „novinar treba štiti čovjekovu intimu od senzacionalističkog i svakog drugog neopravdanog otkrivanja u javnosti. Obvezan je poštovati svačije pravo na privatnost. Narušavanje nečije privatnosti mimo njegove volje i znanja dopušteno je samo ako je opravdano iznimnim javnim interesom“ (Hnd.hr, 2023). Isto to vrijedi još i više kada su u pitanju djeca. Prilikom izvještavanja o djeci važno je na umu imati nekoliko stvari – hoće li se time povrijediti djetetovo dostojanstvo i pravo na privatnost, hoće li napisan tekst imati negativne posljedice za dijete te je li ta informacija o djetetu koju novinar plasira od javnost od iznimnog interesa javnosti.

Tekstovi u kojima je riječ o djeci nisu nikakva novost, posebice na *lifestyle* portalima i u časopisima koji često zadiru u intimu *celebrityja*, a samim time i njihove djece, često motivirani klikovima i zaradom. Iako je opravdano pisati o poznatim osobama jer postoji interes za njih, a samim time postoje i brojni portali i časopisi specijalizirani upravo za takve vijesti, djeca poznatih su i dalje ipak samo djeca i trebalo bi ih se držati podalje od očiju javnosti, barem kada je novinarsko izvještavanje u pitanju, ili bi se barem trebalo poštivati njihovo pravo na privatnost. Ipak, ovo je istraživanje pokazalo da se prilikom izvještavanja o djeci poznatih osoba novinari najmanje vode time koliko poštuju (ili ne poštuju) temeljna dječja prava. U velikoj većini analiziranih tekstova otkriven je identitet djece poznatih osoba – u više od 97 posto tekstova napisano je njihovo puno ime i prezime, njihove su fotografije objavljene u sklopu teksta i na njima nije zaštićen njihov identitet u više od 62 posto tekstova, jednako kao i na naslovnim fotografijama. Djeca poznatih osoba nerijetko su i sama glavni akteri tekstova (u više od 46 posto tekstova), a spominju se i u naslovu teksta (u više od 71 posto tekstova). Dodatno zabrinjava i podatak da se u većini tih tekstova novinari ne potpisuju punim imenom i prezimenom, što umanjuje njihov kredibilitet i novinarsku vrijednost tekstova, posebno na portalu Story.hr, na kojemu su autori potpisani punim imenom i prezimenom ispod svega šest od ukupno 156 članaka u kojima se pisalo o djeci poznatih osoba.

Iako se, kako je istraživanje pokazalo, analiziranim tekstovima ne ugrožava dobrobit djece poznatih i o djeci se uglavnom piše na pozitivan ili neutralan način (i to u više od 99 posto slučajeva), nekoliko je stvari upitno – jesu li takvi tekstovi zaista od iznimnog interesa javnosti i je li uopće nužno pisati o djeci poznatih te kakve će napisani tekstovi imati posljedice za tu istu djecu kada ona odrastu. Takvim se tekstovima itekako zadire u njihovu intimu i privatnost,

iako njihovi roditelji možda odobravaju da se piše o njihovoj djeci, no novinari bi prije svega trebali imati na umu dobrobit tog djeteta o kojem izvještavaju.

Kako je i samo istraživanje pokazalo, ipak postoji mali tračak nade – tekstovi u kojima se štiti identitet djece poznatih na način da im se zamuti lice na slici ili da se ne otkriva njihovo ime ili prezime, no takvih je tekstova znatno manje od onih u kojima je identitet djeteta otkriven. Zabrinjavajući je to podatak koji dokazuje da se o djeci i dalje ne izvještava onako kako bi trebalo i da, u svijetu u kojem se novinarstvo svelo na senzacionalizam, „clickbait“ naslove i pomamu za klikovima radi veće zarade, ispaštaju oni najslabiji, a to su u ovom slučaju djeca. Upravo zato, danas je važnije nego ikad da se novinari educiraju i, bez obzira na sve, da se vode temeljnim etičkim načelima, posebno onda kada izvještavaju o najranjivijoj skupini koja postoji – o djeci.

10. Literatura

Knjige

1. Kunczik, Michael, Zipfel, Astrid (2006) *Uvod u znanost o medijima i komunikologiju*. Zagreb: Friedrich Ebert Stiftung.
2. Malović, S. (2005) *Osnove novinarstva*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
3. McQuail, D. (1994) *Mass Communication Theory*. London: Sage Publications Ltd.
4. Tomić, Z. (2016) *Odnosi s javnošću: Teorija i praksa*. Zagreb – Sarajevo: Synopsis.
5. Tkalac Verčić, Ana i dr. (2010) *Priručnik za metodologiju istraživačkog rada*. Zagreb: M.E.P. d.o.o.

Znanstveni članci

1. Brosch, Anna (2016) When the Child is Born into the Internet: Sharenting as a Growing Trend among Parents on Facebook. *The New Educational Review* 43(1): 225-235.
2. Ciboci, Lana, Jakopović, Hrvoje, Opačak, Suzana, Raguž, Anđelka, Skelin, Petra (2010) Djeca u dnevnim novinama: Analiza izvještavanja o djeci u 2010. U: Ciboci, Lana, Kanižaj, Igor, Labaš, Danijel (ur.) *Djeca medija: Od marginalizacije do senzacije* (str. 103-167). Zagreb: Matica hrvatska.
3. Ciboci, Lana (2014) Zaštita privatnosti djece u Večernjem listu i Jutarnjem listu u 2013. godini u odnosu na 2010. godinu. *Medijske studije* 5 (9): 92-106.
4. Ćorić, M., Jelavić, I. (2009) Etika u poslovanju, Etičko vodstvo u poslovnom kontekstu sa slučajevima iz prakse. *Obnovljeni život: časopis za filozofiju i religijske znanosti* 64(3): 393-404.
5. Grbeša, Marijana, Tomičić, Tihana (2014) Izbori za Europski parlament u hrvatskim medijima: Analiza sadržaja izvještavanja tiska o europskim izborima 2013. u Hrvatskoj. *Medijske studije* 5(9): 19-41.
6. Hong, Seong Choul (2016) Kids Sell: Celebrity Kids' Right to Privacy. *Laws* 5(2): 1-13. <https://doi.org/10.3390/laws5020018>
7. Ivanuš, Ž. (2017) Mogu li mehanizmi medijske samoregulacije zaštititi prava djece u medijima?. U: Car, V., Matović, M. (ur.) *Mediji, novinarstvo i ljudska prava* (str.

- 75-89). Zagreb, Zaklada Hanns Seidel; Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
8. Jelavić, Mila (2009) Djeca u medijima: Kako im osigurati zaštitu privatnosti? Iskustva Ureda pravobraniteljice za djecu. U: Flego, Maja (ur) *Zaštita privatnosti djece u medijima – Zbornik priopćenja s tribine* (str. 7-18). Zagreb: Pravobranitelj za djecu.
 9. Jones, Lisa M., Finkelhor, David M. i Beckwith, Jessica (2010) Protecting Victims Identities in Press Coverage of Child Victimization. *Journalism* 11(3): 347-367.
 10. Marôpo, L., Jorge, A. (2014) At the heart of celebrity: celebrities' children and their rights in the media. *Communication & Society* 27(4): 17-32.
 11. Ranzini, G., Newlands, G., Lutz, C. (2020) Sharenting, Peer Influence, and Privacy Concerns: A Study on the Instagram-Sharing Behaviors of Parents in the United Kingdom. *Social Media + Society* 6(4).
 12. Sečan Matijaščić, Ančica (2018) Pravo na privatnost i objavljivanje osobnih podataka, informacija (o) i fotografija maloljetne djece. *Glasil Future* 1(3): 27-59.
 13. Vlanić, Marta (2012) Kako hrvatske dnevne novine izvještavaju o djeci: analiza sadržaja Jutarnjeg i Večernjeg lista. *Medijska istraživanja* 18(1): 33-59.

Mrežne stranice

1. Adriamedia.hr <http://www.adriamedia.hr/izdanja/story/> (pristupljeno 27. svibnja 2023.)
2. Dijete.hr (2016) Što i kako radi pravobraniteljica? <https://dijete.hr/hr/pravobranitelj/sto-i-kako-radi-pravobraniteljica/> (pristupljeno 4.7.2023.)
3. Djecamedija.org (2023) UNICEF – etičke smjernice za medijsko izvještavanje o djeci <https://djecamedija.org/unicef-eticke-smjernice-za-medijsko-izvjestavanje-o-djeci/> (pristupljeno 3.7.2023.)
4. Hanzamedia.hr <https://hanzamedia.hr/brend/gloria/> (pristupljeno 27. svibnja 2023.)
5. Hnd.hr (2023) Kodeks časti hrvatskih novinara <https://www.hnd.hr/kodeks-casti-hrvatskih-novinarar1> (pristupljeno 20. svibnja 2023.)
6. Medijskapismenost.hr (2019) Preporuke pravobraniteljice za djecu o zaštiti privatnosti djece u medijima <https://www.medijskapismenost.hr/preporuke-pravobraniteljice-za-djecu-o-zastiti-privatnosti-djece-u-medijima/> (pristupljeno 4.7.2023.)

7. Rating.gemius.com <https://rating.gemius.com/> (pristupljeno 27. svibnja 2023.)
8. Unicef.org (2023) Konvencija o pravima djeteta <https://www.unicef.org/croatia/konvencija-o-pravima-djeteta> (pristupljeno 3.7.2023.)
9. Zakon.hr (2023a) Ustav Republike Hrvatske <https://www.zakon.hr/z/94/Ustav-Republike-Hrvatske> (pristupljeno 3.7.2023.)
10. Zakon.hr (2023b) Zakon o medijima <https://www.zakon.hr/z/38/Zakon-o-medijima> (pristupljeno 3.7.2023.)
11. Zakon.hr (2023c) Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji <https://www.zakon.hr/z/392/Zakon-o-Hrvatskoj-radioteleviziji> (pristupljeno 3.7.2023.)
12. Zakon.hr (2023d) Kazneni zakon <https://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon> (pristupljeno 3.7.2023.)
13. Zakon.hr (2023e) Zakon o pravobranitelju za djecu <https://www.zakon.hr/z/264/Zakon-o-pravobranitelju-za-djecu> (pristupljeno 4.7.2023.)

11. Prilozi

ANALITIČKA MATRICA

Matrica za kodiranje

1. ID teksta (članka) (S1, G1...) _____

Struktura

2. Na kojem je portalu objavljen tekst?

1. Story.hr
2. Gloria.hr

3. U sklopu koje je rubrike objavljen tekst?

1. Celebrity
2. Fashion
3. Beauty
4. Lifestyle
5. Kraljevska obitelj (Royals)

Karakteristike teksta i opreme

4. Nalazi li se dijete na naslovnoj fotografiji?

1. Da
2. Ne

5. Je li zaštićena privatnost djeteta na naslovnoj fotografiji (zamagljeno lice i sl.)?

1. Da
2. Ne

6. Nalaze li se fotografije djeteta u sklopu teksta?

1. Da
2. Ne

7. Jesu li fotografije djeteta koje se nalaze u sklopu teksta preuzete s društvenih mreža?

1. Da
2. Ne

8. Je li zaštićena privatnost djeteta na fotografijama u sklopu teksta?

1. Da
2. Ne

9. Je li dijete glavni akter u tekstu?

1. Da
2. Ne

10. Spominje li se dijete u naslovu teksta?

1. Da
2. Ne

11. Odgovara li naslov tekstu?

1. Da
2. Ne

12. Na koji se način izvještava o djetetu u tekstu?

1. Pozitivno
2. Neutralno
3. Negativno

13. Spominje li se djetetovo ime u tekstu?

1. Da
2. Ne

14. Je li riječ o djetetu domaće ili strane poznate osobe?

1. Domaće poznate osobe
2. Strane poznate osobe

15. O kojoj je poznatoj osobi riječ u tekstu?

16. Je li autor teksta potpisan imenom i prezimenom?

1. Da
2. Ne

TABLICA FREKVENCIJA

O kojoj je poznatoj osobi riječ u tekstu?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
1 Carey Mulligan	1	0.4 %	0.4 %
2 Mirna Maras	2	0.8 %	1.3 %
3 Maja Šuput	49	20.6 %	21.8 %
4 Ed Sheeran	2	0.8 %	22.7 %
5 Larisa Lipovac Navojec	1	0.4 %	23.1 %
6 Nikolina Pišek	3	1.3 %	24.4 %
7 Severina	2	0.8 %	25.2 %
8 Anja Alavanja Viljevac	2	0.8 %	26.1 %
9 Pedro Soltz	5	2.1 %	28.2 %
10 Victoria Beckham	1	0.4 %	28.6 %
11 Alen Liverić	1	0.4 %	29.0 %
12 Daria Lorenci Flatz	2	0.8 %	29.8 %
13 Nataša Janjić	2	0.8 %	30.7 %
14 Bradley Cooper	2	0.8 %	31.5 %
15 Adam Levine	3	1.3 %	32.8 %
16 Roberto Cavalli	2	0.8 %	33.6 %
17 Shakira	4	1.7 %	35.3 %
18 Franka Batelić	13	5.5 %	40.8 %
19 Freddie Prinze Jr.	1	0.4 %	41.2 %
20 Kourtney Kardashian	2	0.8 %	42.0 %
21 Marijana Mikulić	13	5.5 %	47.5 %
22 Jack Keating	2	0.8 %	48.3 %
23 Adriana Lima	1	0.4 %	48.7 %
24 Momčilo Otašević	2	0.8 %	49.6 %
25 Simona Mijoković	1	0.4 %	50.0 %
26 Khloe Kardashian	2	0.8 %	50.8 %
27 Anita Dujić	3	1.3 %	52.1 %
28 Saša Lozar	2	0.8 %	52.9 %
29 Georgina Rodriguez	3	1.3 %	54.2 %
30 Jehane Thomas	1	0.4 %	54.6 %
31 Duje Čaleta-Car	2	0.8 %	55.5 %
32 Tamara Loos	1	0.4 %	55.9 %
33 Ivana Kovač	1	0.4 %	56.3 %
34 Macaulay Culkin	2	0.8 %	57.1 %
35 Marin Čilić	2	0.8 %	58.0 %
36 Jennifer Lopez	3	1.3 %	59.2 %

O kojoj je poznatoj osobi riječ u tekstu?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
37 Mark Zuckerberg	2	0.8 %	60.1 %
38 Penn Badgley	1	0.4 %	60.5 %
39 Ryan Gosling	1	0.4 %	60.9 %
40 Nevena Rendeli Vežzović	1	0.4 %	61.3 %
41 Halit Ergenc	1	0.4 %	61.8 %
42 Ivan Šarić	5	2.1 %	63.9 %
43 Martina Tomčić Moskaljov	2	0.8 %	64.7 %
44 Marija Bišćan	1	0.4 %	65.1 %
45 Emily Ratajkowski	3	1.3 %	66.4 %
46 Bruce Willis	2	0.8 %	67.2 %
47 Goran Višnjic	1	0.4 %	67.6 %
48 Ivana Paradžiković	2	0.8 %	68.5 %
49 Iva Šarić	2	0.8 %	69.3 %
50 Paris Hilton	3	1.3 %	70.6 %
51 Rebel Wilson	1	0.4 %	71.0 %
52 Blake Lively	2	0.8 %	71.8 %
53 Kaley Cuoco	2	0.8 %	72.7 %
54 Hilary Swank	2	0.8 %	73.5 %
55 Ivan Perišić	3	1.3 %	74.8 %
56 Iva Jerković	1	0.4 %	75.2 %
57 Marko Tolja	2	0.8 %	76.1 %
58 Katie Holmes	3	1.3 %	77.3 %
59 Hana Huljić	3	1.3 %	78.6 %
60 Paula Sikirić	1	0.4 %	79.0 %
61 Chrissy Teigen	6	2.5 %	81.5 %
62 Blanka Vlašić	2	0.8 %	82.4 %
63 Marcelo Brozović	1	0.4 %	82.8 %
64 Mario Pašalić	1	0.4 %	83.2 %
65 Ella Dvornik	1	0.4 %	83.6 %
66 Eni Jurišić	2	0.8 %	84.5 %
67 Marija Borić	2	0.8 %	85.3 %
68 Luka Cindrić	1	0.4 %	85.7 %
69 Luka Modrić	2	0.8 %	86.6 %
70 Ivan Rakitić	3	1.3 %	87.8 %
71 Cameron Diaz	2	0.8 %	88.7 %
72 Sandra Bullock	1	0.4 %	89.1 %
73 Milla Jovovich	2	0.8 %	89.9 %
74 Halsey	1	0.4 %	90.3 %

O kojoj je poznatoj osobi riječ u tekstu?

Kategorije odgovora	Frekvencije	Postoci %	Kumulativno %
75 Rumer Willis	1	0.4 %	90.8 %
76 Marija Omaljev	1	0.4 %	91.2 %
77 Jennifer Garner	1	0.4 %	91.6 %
78 James Corden	1	0.4 %	92.0 %
79 Jeremy Renner	2	0.8 %	92.9 %
80 Davor Jurković	1	0.4 %	93.3 %
81 Helena Minić Matanić	1	0.4 %	93.7 %
82 Emmy Rossum	1	0.4 %	94.1 %
83 Jennifer Gates	1	0.4 %	94.5 %
84 Tom Daley	1	0.4 %	95.0 %
85 Ana Obregon	2	0.8 %	95.8 %
86 Mila Kunis	1	0.4 %	96.2 %
87 Alec Baldwin	1	0.4 %	96.6 %
88 Petra Ecclestone	1	0.4 %	97.1 %
89 Bojana Gregorić Vejzović	1	0.4 %	97.5 %
90 Elon Musk	1	0.4 %	97.9 %
91 Kim Kardashian	1	0.4 %	98.3 %
92 Mario Musa	1	0.4 %	98.7 %
93 Leon Lučev	1	0.4 %	99.2 %
94 Matthew McConaughey	1	0.4 %	99.6 %
95 Cardi B	1	0.4 %	100.0 %

Sažetak

Djeca su najranjivija skupina, no unatoč tome, mediji o djeci učestalo izvještavaju etički prijeporno. Brojna dosad provedena istraživanja pokazala su da se, prilikom izvještavanja o djeci, njihovo pravo na zaštitu privatnosti i dostojanstva uvelike ugrožava, a slučaj je to i na *lifestyle* portalima koji često pišu o djeci poznatih, ne mareći pritom za zaštitu njihove privatnosti. Ovim se diplomskim radom nastoji ispitati koliko dva najpoznatija i najčitanija *lifestyle* portala u Hrvatskoj, Story.hr i Gloria.hr, paze na etičnost kada je u pitanju izvještavanje o djeci poznatih, a rezultati istraživanja pokazuju, baš kao i prethodno provedena istraživanja, kako se prilikom izvještavanja o djeci poznatih na oba portala često zanemaruje njihovo pravo na zaštitu privatnosti.

U većini analiziranih tekstova jasno je o kojem je djetetu riječ, na naslovnim fotografijama i na fotografijama objavljenima u sklopu teksta jasno se vidi lice djeteta, a u tekstu je napisano puno ime i prezime djeteta, i to u više od 97 posto slučajeva. Postoji i razlika između dvaju analiziranih portala – na portalu Story.hr autori se puno manje potpisuju ispod svojih tekstova, što umanjuje njihov kredibilitet i novinarsku vrijednost tekstova, a dok portal Story.hr više izvještava o djeci domaćih poznatih osoba, portal Gloria.hr više je fokusiran na djecu stranih poznatih osoba. Također, rezultati istraživanja govore nam da portali više izvještavaju o djeci domaćih poznatih osoba, no da više štite pravo na privatnost djece kada su u pitanju djeca stranih poznatih osoba.

Ključne riječi: djeca medijski eksponiranih osoba, story.hr, gloria.hr, etičnost u izvještavanju, medijsko izvještavanje o djeci, analiza sadržaja

Summary

Children are the most vulnerable group, but nevertheless, the media often report on them in ethically controversial ways. Numerous studies conducted so far have shown that, when reporting on children, their right to privacy and dignity is greatly endangered, and this is also the case when it comes to lifestyle portals that often write about the children of celebrities, without thinking about protecting their privacy. This thesis aims to examine do the two most famous and most read lifestyle portals in Croatia, Story.hr and Gloria.hr, pay attention to ethics when it comes to reporting on the children of celebrities, and the results of the research show, just like previous researches, that when reporting on children of celebrities on both portals, their right to privacy is often ignored.

Most of the analyzed texts indicate clearly which child they write about, the child's face is clearly visible on both the cover photos and on the photos published as part of the text, and the full name of the child is disclosed written in the text, in more than 97 percent of the texts. There is also a difference between the two analyzed portals – on the Story.hr portal, authors are less frequently signed under their texts, which reduces their credibility and the journalistic value of the texts, and while the Story.hr portal reports more on the children of domestic celebrities, the Gloria.hr portal is more focused on the children of foreign celebrities. Also, the research results show that the portals report more on the children of domestic celebrities, but that they protect the children's right to privacy more when it comes to the children of foreign celebrities.

Keywords: children of celebrities, story.hr, gloria.hr, ethics in reporting, media coverage of children, content analysis